

Juraj Mulih

ABECZEVICZA

Vu Zagrebu, Leta 1746.

U Dobrovniku, Godišta 1997.

Juraj Mulih, T.J.

ABECZEVICZA

Zavod za povijesne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
u Dubrovniku

Niz *Pretisci*
Knjiga 1

*Pretisak priređen prema primjerku
iz Knjižnice Iva Bizzara
u Zavodu za povijesne znanosti HAZU
u Dubrovniku
pod signaturom A. c. II. 66.*

CIP — Katalogizacija u publikaciji
Dubrovačke knjižnice – Dubrovnik

UDK 801+25/268>(075.2)"1746"

MULIH, Juraj

Abeczevicza / Juraj Mulić ; pretisak priredio Ivica Martinović. – Dubrovnik : Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 1997. – 4, 80 str. ; 13 cm + Glasovna vrijednost grafema i njihovih skupina u Mulićovoj *Abeczeviczi* (4 str.). – (Niz Pretisci ; knj. 1)

Faks. pretisak izd. iz 1746. – Publikacija uložena u kartonsku/kožnu kutiju. – Str. 73 – 80 : Uz pretisak Mulićove *Abeczevicze* / Ivica Martinović.

ISBN 953-154-309-7 (karton)

ISBN 953-154-310-0 (koža)

1. Martinović, Ivica

ABECZEVICZA,

DRAGEM MLADEM
OBODVOJEGA SZPOLA
LYUDEM HASZNOVITA,
I POTREBNA,

Ter zato fzerdchenò preporuche-
na, od jednoga

POSZLENIKA APOSTOLSZKOGA

Za obchinszku duhovnu haszen
vszakêm nachinom szkerblivoga.
Ovo drugoch na szvetlo dana.

Z-Dareslivum Pomochjum

Pokojnoga Goszpodina

IGNATIA

BEDERKOVICH,

Czefzarfzke, i Kralyevfzke

Szvetlofzti Vice-Oberstara

Viteskoga &c.

Zato pri nasz vszakdasnyega szpo-
menka, i nepretersne hvale; â pri Bogu
vekivechne plâche vrednoga &c.

Stampana po Ivanu Weitz vü Za-
grebu, Leta 1746.

PREDGOVOR.

*D*Asztemi zdrava draga obodvojega szpola Dechicza ! kajszem vam najbasznoviteſze , i najpotrebneſze znal ; toszem vam vu ovu malu Knisiczu poſztavil ; tojeto : Abeczeviczu , Navuk Kerschanſzki , Molitve , Ministraczie , Broj , i Rachun. Ako od mene vech Navuka hochete imati ; poglejte Poſzla Apoſtolſzkoga , gdeſzem veſz Navuk poſztavil vu due Knige. Zatem dalſzem Skolu Kriftuſſevu , gdeje kratek Zavjetek Navuka. Szada Molitvene Knige pripravlyam , ako-
vam G. Bog da ſveti ; mogu vam biti na ſzlusbu. Ada ova , koja polag moje ſzlaboſzti dajem vam , proſzim za dobro primete , ter za me , i za moje Dobrochinitele vernò Boga molete , da vam z-Bosjum , i nyibovum pomočbjum morem na dalyè poſzluſiti ; kakti kanim , i ſelim.

Juraj Mulih , T. J.
M. A.

Navuchitel.

NB. 1. Pazi dobro: da *a, á, q, w, w*, pri Horvateh nemaju mészta, nego za *q*. píffi: *k*. za *W, B*. za *x, ks*: *vekfi, kvar*. á ne: *æxi, qvar*.

NB. 2. Kada *c*, dojde pred, ali za: *a, e, i, o, u*, ali *o*: takmu pridaj: *z*. ter píffi: *czar, czel, czwet, Otacz*. Najti Bosnyaki píffu prez *z*. tak: *Kraijica, Otac, czatem*.

NB. 3. *cb*. valya *cs*. tak: *cbamí, cbelo, shöerszt, pecb*. Kaj nekoji szkoro bolyè píffu: *csamí, cselo, cslozek, pecs*.

NB. 4. Negdásze na pochetku moraju píszati dva *ss*: *sepecz, salec, dásze razluchi od: sepecz, salec*. tak: *Massa, dusse, tessé, knsse, dussno*. dásze razluchi od: *masse, dusè, tesè, káse, dusnó*. Najti Bosnyaki píffu: *scto, scalyes, Boxe, xivot*. á mi: *sto, salyes, Bose, fizot*.

NB. 5. Da pred *k, p, t*. ne potreben *sz*, negoje doszta szam *z*. tak: *zkup, zpat, ztekel, norozt, napasztujes*.

NB. 6. Drugoje szam *s*, nego *sz*, ali: *ß*. tak: *sito, szito, kosa, kosza, kossa, koza*.

NB. 7. *pb*. valya *f*. tak: *Pharao, Philip, Josef, Propbeta*.

NB. 8. Litera *y*, nigdásze vu Horvat-szkom chiszto neizgovarja; nego szamò onu literu, za kojumsze posztavlyá, kakti preménja, i drugu chiní, tak: *Kraly, suly, kony, Gyurgy*; nego akomu pridás *i*, tak: *Kralyi, konyi, Gyurgyicz, gnyil, dinyi, dinya, nyegova*.

NB. 9. Drugoje *y*, negoszu dva *ii*, ali *ji*. zato vnogi zlo piſſu: *ſily*, *proycio*. pakmu joſche pridadu dve piknicze. Negosze ovak piſſe: *filii*, *projicio*: ar litera *y*, nevalya ni jednoga, nekambi dva *ii*. Kakti vu recheh Gerchkeh valya jednoga *i*, alimusze nedaju piknicze. Nego ovak: *Tyro*, *cbelys*, *tambura*.

NB. 10. Drugoje: *i*, ali *u*, negoje *j*, ali: *o*. arſze ova *j*, *o*. ne ſzama; nego zdrugem vocaliſſem izgovarja. Zatoſze nepiſſe dobro: *ia*, *ielicza*, *iabljam*, *ianjecbu*, *uunu*, *uam*, nego ovak: *ja*, *jelicza*, *jablyam*, *janyecbu*, *zunu*, *zam*. Na konczu pak: *káj*, *pokoj*, *oſznuj*.

NB. 11. Negdaje dober accentus: / koji ſyllabu povláchi. tak: *ſztn* *diák*, *Kapelán*, *plúſi*. Negda pak je potreben, tak: *páſz*, *zébe*, *gubé*, *fáli*, *ból*, *ſzoli*, *ſelyí*, *plúſi*. daſze razluchi od: *paſz*, *zebe*, *gube*, *fáli*, *bol*, *ſzoli*, *ſelyi*, *pluſi*.

NB. 12. Za Diake: *c*. kada je vu ſyllabe za: *a*, *e*, *i*. *o*, *u*, ali *e*. ali pak pred literum: *a*, *o*, *u*, *l*, *r*. takſze izgovarja kakti *k*. tak: *calor*, *color*, *culex*, *bic*, *bac*, *boc*, *clara*, *cras*.

NB. 13. *t*. kada je vu ſyllabe prez litere *ſ*, ter pred vocaliſſem *i*, ako za *i*, ide vocalis: *a*, *e*, *i*, *o*, *u*. takſze izgovorja, kakti pravi *c*. tak: *retia*, *petieram*, *vitii*, *otioſus*, *diſtiuncula*.

Ako pak najdes *ſt*, ali *tb*. tak bude pravi *t*. *beſtia*, *ſtrutbio*, Tak rávno: *vitium*, *terſzóo*, *litium*, *pravdib*, daſze razluchi od: *vitium*, *grekota*, *zloba*. *viciu*, alia *vicia*, *orum*, *nichalnicze*, ali *berdo*. Druga kojaſzu k-dobro-mu piſzanyu potrebna, drugde najdes, á to ovde naj bude doſzta.

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ.

*ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ.*

abcdefghijklmnopqr
fstuvwxyz.æœ&ctft&c

*abcdefghijklmnopqr
stuvwxyz.æœ&ctft&c.*

Ab eb ib ob ub.	Ba be bi bo bu.
Ac ec ic oc uc.	Ca ce ci co cu.
Ad ed id od ud.	Da de di do du.
Af ef if of uf.	Fa fe fi fo fu.
Ag eg ig og ug.	Ga ge gi go gu.
Ah eh ih oh uh.	Ha he hi ho hu.
Aj ej ij oj uj.	Ja je ji jo ju.
Ak ek ik ok uk.	Ka ke ki ko ku.
Al el il ol ul.	La le li lo lu.
Am em im om um.	Ma me mi mo mu.
An en in on un.	Na ne ni no nu.
Ap ep ip op up.	Pa pe pi po pu.

Ar er ir or ur. Ra re ri ro ru.
 As es is os us. Sa se si so su.
 At et it ot ut. Ta te ti to tu.
 Av ev iv ov uv. Va ve vi vo vu.
 Ax ex ix ox ux. Xa xe xi xo xu.
 Az ez iz oz uz. Za ze zi zo zu.
 am á. em ě. om ō. um ũ.
 Bab beb bib bob bub bac bad baf bog.
 bah bal bar bas bat bav bax baz bok.
 Cab cal cel com cir cos cax caz cor.
 Dab daf dag doh dok dol dar dav dat.
 Fob faf fag fah fal fon far fax fat.
 Gab gad gah gal gar gas gav gax got.
 Hab hac had hag ham hap hat hax haz
 Jad jag jel jud jak jap jer jat jaz.
 Lab lac laf lah lal lan lar lob lav.
 Kab kod kag kaj kam kap kat kax kaz
 Mac mad maf mag man map mar mac
 Nab nad nah nal naj nam nas nav niz.
 Pab pac paf pag pak pam pap pat pax.
 Rab rad rah raj rak ral rav rat raz.
 Sab sac saf sag sah san sap sar sat.
 Tab tad tak tal tam tar tat tav taz.
 Vac vad vag vah val vap vas vav vat.
 Xab xad xaf xaj xak xam xav xas xat.
 Zab zad zaf zah zaj zal zav zax zaz.
 Bda

Bda bla bma bna bra bre bri bro bru.
 Cla cle cli clo clu cna cra cta cti.
 Dla dma dna dra dva dve dvi dvo dvu
 Fla fle fli flo flu fma fna fre fra.
 Gda gde gla gma gna gra gva gri gro.
 Hla hma hna hra hva hve hvi hti hto.
 Kla kma kna kra kta kva kve kvi kvu.
 Mla mna mra pha pla pna pra psa pta.
 Qua que qui quo quu quæ quin quan.
 Ska sla sma sna spa fra fta fva fte.
 Tka tke tla tma tna tra tva tve tvi tri.
 Vka vla vma vna vta vra vri vro vru.
 Babs bebs brod bram bran bras brad.
 Ceps clam cran cras crad craz clad.
 Drag dlan dlas flam fras frat frav,
 Glah gmaz gnoj grad hman hval hrib.
 Klar klam knam kwam kvar kvat kris.
 Mlad mraz mlat plah plav prud praz.
 Quas quis quæ quod quam quem quū
 Slar smer snur span fruk svek stor.
 Tmen tram tren tvoj tlam tvah fclav.
 Vran vrad vdan zlan zvan zvon.
 Groff grozd grust vkvar seszt svenk.
 Strum strax strok klasz szlan szmert.
 Sztvar sztvor treszk blizsk.

A da mus, E va , An to ni us, Bal-
tha far , Bar ba ra , Coe ci li a , Ca-
tha ri na , Ca ro li na , Fran ci sca ,
Gre go ri us , Jo se pha , I gna ti us,
Jo an nes , Jo ab , Ju li a na , Lau-
ren ti us , Mar cus , Ni co la us , Ro-
sa li a , Ste pha nus , Ve ro ni ca ,
Xa ve ri us , Za chæ us.

*Selecbi pako dobro Horvatszki cbteti, naj
vide i dole podpiszana, arsze ova vu recbib
Diacbkeh nenabnaju.*

Acz ecz: Otec z skvorcz sztricz norcz.

Cza cze : Czar czver czvrem.

Ach ech: Plach bech vosch ptich.

Neki ovak. acs : plac bics nocs.

Cha che: cham chil chul chlo vek
chverszt. Neki ovak, i bolye : csa
cse: csad csud cstem cslenk.

Aly ely: Kraly czily zvolý fuly.

Lya lye: Szablya lyudi lyut skulya.

Any eny: Ogeny kony vonyba peny.

Nya nye: Nyih, nye gov, knye mu.

Gya gye: Gyu ri cza, ro gyak, vi gyen.

A neki rajsi pissu ovak:

Dya dye: Ro dyak, ro dyen, po ro-
dyen. Ar dobaja od ro dim. à ne:

od

od ro gim. Vi dye nye, od vi dim,
re dye nye, od re dim. I tak ofztala
szpodobna.

Vu, I me, Ot cza, y, Szi na, i
Du ha, Szve to ga Amen.

HO di, ô, Duh, Szve ti, i,
szerd cza, tvo jeh, ver neh,
na pu ni. Pre szve ti, ra zum, moj,
o kre pi, pa met, mo ju, i, vu sgi,
o geny, tvo je. lyu ba vi, vu, sze d-
czu, mo jem. Po de li mi, mi loszt,
tvo ju, da, mo rem, na pre du va ti,
vu, na vu ku, i, vu, do bro tah,
Ker schan szkeh. Te bi, Bo gu, na,
hva lu, blif nyem, mo jem, na, po-
moch, i, me ni, na, zve li che nye.
A men.

Molitva Goszponova.

OTecz, nafs, ki szi, na, ne be szeh:
szve ti sze, I me, tvo je. Pri di,
Kra lye sztvo, tvo je. Bu di, vo-
lya, tvo ja, kak, na, ne bu, tak i
na, zem lye: Kru ha, naf se ga, vřzak-
de nye ga, daj nam, de nesz. I, od-
pu szti, nam, du ge, naf se, kak, i,
mi, od pu scha mo, du řni kom, naf-

fem. I , ne, vpe lyaj, nasz, vu, fzkus-
fa va nye. Neg, o szlo bo di, nasz,
od, zla. A men.

Pozdravlyenye Angelszko.

ZDra va, bu di, Ma ri a, mi lo szti,
pu na: Go szpon, je, z-to bum,
bla go szlov lye na, ti, medy, se na-
mi, i, bla go szlov lyen, szad, vu tro-
be, tvo je, Je sus, Kri stus. Szve ta,
Ma ri a, Ma ti, Bos ja, mo li, za, nasz,
gre sni ke, vez da, i, na, vu re, szmer-
ti, naf se. A men.

Veruvanye Apostolszko.

VE ru jem, vu, Bo ga, Ot cza, vsza-
mo gu che ga, Sztvo ri te la, ne-
ba, i, zem lye. I, vu, Je suf fa, Kri-
stus fa, Szi na, nye go vo ga, je di-
no ga, Go szpo na, naf se ga. Ki, je,
pri jet, od, Du ha, Szve to ga, ro-
dyen, od, Ma ri e, De vi cze. Mu ku,
je, ter pel, pod, Pon ti u sem, Pi la-
tu sem : raz pet, vu merl, i, po ko-
pan, je. Sztu pil, je, do le, na, Pe-
kle; tre ti, den, je, gore, sztal, od,
mer tveh. Za sztu pil je, na, ne be-
sza, sze di, na, de szni cze, Ot cza,
Bo-

Boga, vsza mo gu che ga. Od, o nud, ho che, prid ti, szu dit, five, i, mer-tve. Ve ru jem, vu, Du ha, Szve to-ga. Szve tu, Czir kvu, Ker schan-fzku, Ka tho li chan szku. Szve teh, ob chin sztvo. Gre hov, od pu scha-nye. Te la, go re szta ja nye. I, fi-tek, ve ko vech ni. Amen.

Deszetera Zapovedi Bosje.

Perva. 1. Jaszem Gofzpon Bog tvoj, nemaj tugyh Bogov pred menum.

Druga. 2. Neprimi Imena Gofzpona Boga tvojega zavman.

Tretja. 3. Szpomenisze da Szvetke szvetis.

Cheterta. 4. Postuj Otcza, i Mater.

Peta. 5. Ne vmori.

Seszta. 6. Ne praznuj.

Szedma. 7. Ne kradi.

Ofzma. 8. Ne govori krivoga szve-dochansztva szuprot blisnyemu tvojemu.

Deveta. 9. Nepofeli sene blisnyega tvojega.

Deszeta. 10. Nepofeli hife, ni po-ly, ni szluge, ni szlusbenicze, ni

vola, ni ofzla, ni marhe nikakove blifnyega tvojega.

Petere Zapovedi Czirkvene.

1. **V**Sze Szvetke napravlyene, i prepovedane od fzyete Matere Czirkve marlivo fzyeti.
2. Vszaki Szvetek fzyetu Massu pobosno poszluffaj.
3. Korizmene, Kvaterne, i ofztale Czirkvene Poszte zverffeno poszti; ter po Petke, i po Szobote mesza nejedy.
4. Vszakofze leto najmenye jenkrat tvojemu lasztovitomu Popu, ali drugomu z-nyegovem dopuschnyem fzyepovedaj, i okolu Vuzma pri nyemfze pricheshaj.
5. Po vremenah od Czirkve prepovedane Szvatbe nefzlufi; i nava-dnu, ter dusnu deszetinu vernò naplati.

Szedem fzyeti Sakramenti.

1. **K**Erft. 2. Berma. 3. Pricheschanye, iliti: Telo Gofzpona naslega Jeshu Kristuffa. 4. Szpoved. 5. Krizma. 6. Szveti Red. 7. Szveto Hiftvo.

Na-

Navuchitel : *Kaje to szedem Sakramentov?*

Vuchenik : To je : da nam je Gofzpodin JEfufus Kristus ofztavil szedem fzkrovnofztih , iliti nachinov , zkojemi (kadaje chlovek dosztojno prijemlye)Gofzpodin Bog duffu nyegovu pofzvetchuje,i vu vszakom Sakramentu , fzvoje ofzebujne milofche deli , najmre pak ove :

Vu fsvetom Kerfztu. Dasze chlovek kakti preporodi , arfze od pervoga greha Otcza Adama ochifzti , ter iz gresnika Szin Bosji pofztane.

Vu Sz. Berme. Dasze chlovek vu Vere Kerschanfzke objachi , i na dober fitek ofzebujno pomore :

Vu Sz. Pricheshanyu. Dasze chlovek kakti z-duhovnum hranum , na vszako dobro fzuprot grehu okrepi , i vu fsvetofzti porafzte , ofzebujno pak vu chifztoche duffe , i tela.

Vu Szpovedi. Dasze chlovek , pravi pokornik , od fzvojeh grehov odvefe , i k-tomu dasze objachi , dasze ih lagle chuvati more.

Vu Sz. Krizme. Dasze Betesnik o-
szlobodi od kastige, kojubi morebiti
dusen bil za szvoje (akoprem more-
bit jur odpuschnene) grehe josche ov-
de , ali vu Purgatoriumu podneszti :
ter szvoj beteg lagle terpi , i da ali
ozdravi , ali da vmirajuch szkuffava-
nye Duha peklenfzkoga lagle oblada.

Vu Sz. Redu. Da Redovnik dobivffi
ofzebujnu oblaszt , kakti pravi Na-
mesztnik Kristussev , poleg dusnoszti
szvojega sztaliffa vrednò fiveti more.

Vu Sz. Hiftvu. Da Hifni Tovaruffi
mogu lyubleno , verno terplivno ,
ter szlosno poleg obechanya szvoje-
ga tia do szmertí fiveti , i szvoju Det-
czu vu Bosjem sztrahu odhraniti.

*Oze milosfche vrednoje dobro znati , arbi
merszko bilo , dabi Kersfbenik neznal , ka-
ima basfne od szveteb Sakramentov.*

Nav. Kadabi nebilo Redovnika à dete
bi vu pogibeli bilo , jeli onda szvetszkomu
chloveku szlobodno kersztiti ?

Vuch. Je szlobodno vszakomu na
szvetu , ako ima nakanenye Kristuf-
sevo , i szvete Matere Czirkve : ter
ako

ako z-pravum naturalšzkum vodum dete polevajuch ovak izgovarja: Ja te keršztim vu Ime Otcza, i Szina, i Duha Szvetoga.

I kojefze ovak okeršzti, ter vu-mre, takſze zvelichi, i moreſze vu ſzvetom meſztu zakopati:

N. *Kuliko verſzti jeſzu grehi?*

V. Jeſzu tvojverſzti. 1. Greh iz-tochni. 2. Greh ſzmertni. 3. Greh mali.

N. *Kuliko je Glavneh Grebov?*

V. Jeſzu ſzedmeri: 1. Gizdoſzt. 2. Szkupoſzt. 3. Praznoſzt. 4. Nenavidnoſzt. 5. Lakomoſzt. 6. Szerditoſzt. 7. Duhovna lenoſzt.

N. *Kojefzu krepoſzti Glavnem Grehom ſzuprotivne?* V. Jeſzu oſzebujne ove: Gizdoſzti, Poniznoſzt. Szkupoſzti, Dareslivoſzt. Praznoſzti, Chiſztocha. Nenavidnoſzti, Milofztivnoſzt. Lakomoſzti, Mertuchlivoſzt. Szerditoſzti, Terplivoſzt. Duhovnoj Lenoſzti, marliva, i ſztalna pobofnoſzt.

N. *Kuliko je grebov ſzuprot Dubu Sz.* V. Jeſzu Seſzteri: 1. Vu Boſju

miloschu ufajuch gressiti. 2. Vu Bosje milosche, iliti: oproschenyu grehov zdvojiti. 3. Zpoznanu isztinu preganyati. 4. Blisnyemu Bosje dare nenavideti. 5. Szuprot dobromu opominanyu tverdokorno szerdcze derfati. 6. Vu nepokore do szmerti obfztati.

N. *Kuliko je grehov vu nebo krichecheb?*
V. Jeszu Chetveri: 1. Hotechno lyudomorftvo. 2. Sodomitanfszki greh. 3. Vbogeh lyudih: vdovicz, ali drugeh sziot pritfszkanye. 4. Zafzlufene pláche, iliti: najma krivichno zaderfavanye.

N. *Kuliko je grehov tugyeb?*
V. Jeszu Deveteri: 1. Drugomu zlo delo szvetuvati. 2. Drugomu zlo delo zapovedati. 3. K-drugoga zlu delu privolyeti. 4. Drugoga na zlo podfigati. 5. Drugoga zlo delo pohvaliti. 6. Drugoga zlo delo zamuchati. 7. Drugoga zlo delo prepúschati. 8. Tugyega blaga krivo doblenoga del prijeti. 9. Hudo-
delnike krivò braniti, ali zagovarjati.

N.

N. *Kuliko verszta jefzu dobra dela?* V. Jefzu Trojverszta: 1. Poszt. 2. Almuſtvo, iliti Milofzerdnofzt. 3. Molitva.

Od kojeh Duh Szveti govori: Dobra je molitva z. posztom, i z. almuſtvom vech;nego kinche zlata szpravlyati.

N. *Kuliko je del milofzerdnofzti telovne?* V. Jefzu Szedmera: 1. Gladne nahraniti. 2. Sedyne napajati. 3. Gole odevati. 4. Vuznike odkuplyavati. 5. Betesnike pohadyati. 6. Putnike na sztan prijemati. 7. Mertve pokapati.

N. *Kuliko je del milofzerdnofzti duhovne?* V. Jefzu szedmera: 1. Grefnike karati. 2. Nevmetelne navuchati. 3. Dvojeche szvetuvati. 4. Za blisnye Boga moliti. 5. Salofztne razvezseliti. 6. Krivicze terplivnò podnaffati. 7. Zbantuvanya iz szerdca oprafchati.

N. *Kuliko je krepofztih Bogofzlavne?* V. Jefzu tri: 1. Vera. 2. Ufanye. 3. Lyubav.

N. *Kuliko je krepofztih Glavne*, iliti

Petneh? V. Jeszu Chetiri: 1. Razbornoszt. 2. Pravicza. 3. Mertuchlivoszt. 4. Jakoszt.

N. *Kuliko je Darov Duha Szvetoga?* V. Jeszu Szedmeri: 1. Müdroszt. 2. Razum. 3. Tolnach. 4. Znanye. 5. Jakoszt. 6. Pobošnoszt. 7. Sztrah Bosji. Kîsze veli: Pochetek müdroszti.

N. *Kuliko je Szádov Duha Szvetoga?* tojeto: *Dela Dubovna po milosche Duha Sz. vchinyena*, â telovnem izraven szuprotivna, V. Jeszu dvanajszteri: 1. Lyubav. 2. Veszelye. 3. Mir. 4. Terplivnoszt. 5. Dugovolynoszt. 6. Milovolynoszt. 7. Dobrotivnoszt. 8. Krotkoszt. 9. Vernoszt. 10. Chednoszt. 11. Zderšavanye. 12. Chisztocha.

N. *Kuliko je del Telovneh, dubovnem szuprotivneh?* V. Jeszu devetnajsztera ofzebujna od szvetoga Pavla imenuvana: ter od Boga odvernynem lyudem navadna. Kaktiszu: 1. Lotria 2. Kurvaria. 3. Nechisztocha. 4. Neszrameslivoszt. 5. Praznoszt.

6. Bolvanov szlusba. 7. Oczopranye. 8. Nepriateľstvo. 9. Szváda. 10. Kárka. 11. Názlob. 12. Szerditoszt. 13. Nefzlosnost. 14. Nevernoszt. 15. Nenavidnost. 16. Lyudomorosztvo. 17. Piansztvo. 18. Posertnost. 19. Lakomoszt, i vno-ga druga ovem szpodobna.

N. *Kuliko je nachinov Kerschanfszke Terplivnost?* V. Jeszu teszteri : 1. Szuprotivchine dobrolynò podnassati. 2. Fantenya neizkati. 3. Szuprotivnika neodurjavati. 4. Szuprotivnika lyubiti. 5. Nyemu dobro vchiniti. 6. Za nyegvo zvelichenye Boga moliti.

N. *Kuliko je Blasensztvih Evangeliumszkeb?* V. Jeszu oszmera : 1. Blaseni vbogi duhôm : arje nyihovo Kralyesztvo nebeszko. 2. Blaseni tihi : ar oni budu zemlyûm ladali. 3. Blaseni kîsze saloszt; arze oni razveszeliti hote. 4. Blaseni, kî gladuju, i sedyaju pravicze : arze oni zasztititi hote. 5. Blaseni miloszerdni : ar oni miloszerdnoszt do-
biti

biti hote. 6. Blafeni chisztoga szerd-
cza : ar oni Boga videli budu. 7.
Blafeni mirovni: arsze oni szini Bos-
ji ozavali budu. 8. Blafeni, kî zbog
pravicze pregon terpe : ar je nyiho-
vo Kralyesztvo nebeszko.

N. *Kuliko je Tolnachev Evangeliumszkeb,*
iliti: Szvetuvanya Kristuszeva? V. Je-
szu tri: 1. Ubostvo hotechno. 2.
Chisztocha vekovna. 3. Pokornoszt
zverssena zarad Boga pod Duhov-
nem Poglavarom.

N. *Kuliko je Poszlednyeb Chlovechan-*
szkeb? V. Jeszu chervera: 1. Szmert.
2. Szud. 3. Pekel. 4. Nebo. Od
kojeh Duh Sz. opomina: *Vu vszeb*
poszleb tvojev, szpomenisze iz poszlednyeb
tvojev, i nigdar nebches vgressiti.

N. *Hvalen budi JEsus Kristus.*
V. Na veke, ali Amen.

N. *Prekrisze.* V. Vu Ime Otcza,
i Szina, i Duha Szvetoga. Amen.

N. *Gdoszi ti?* V. Jaszem po mi-
losche Bosje chlovek.

N. *Gdoje chlovek?* V. Je vszaki on,
kî goder vu szvojem telu ima duszu
na

na Bosjí kip sztvorjenu, budi muska, budi senszka glava, je chlovek.

N. *Kakoveszi Vere ti?* V. Jaszem Kerschenik (cza) Vere Katolichanszke.

N. *Gdoje Kerschenik vere Katolichanszke?* V. Je on, kî je z-szvetem Kersztom okerschen, ter k-tomu veruje, i valuje vsze ono, kaj Szveta Mati Czirkva Rimszka Apostolszka veruje, i vuchi, po vszem szvetu jednakò.

N. *Pochemsze pozna pravi Kerschenik Katolik?* V. Po znamenju szvetoga Krifa, i po dobrom Kerschanfzkom fitku.

N. *Gdoje tebe, i vsze druge sztvári sztvoril?* V. Goszpodin Bog, Otecz Nebefzki.

N. *Zakaj te je Goszpodin Bog sztvoril?* V. Zato, daga poznam, lyubim, i damu na ovom szvétu vernò szlúsim, ter dasze zvelichim.

N. *Zakajszte vszi lyudi nezveliche?* V. Zato, kajtisze greha nehabaju, i Bogu pravò neszlúse.

N.

N. *Zakogaszu vsze druge sztvári sztvor-jene?* V. *Za nasz, danam budu pomoch na zderfavanye ovoga sivlenya, i na zadoblenye vekovechnoga zvelichenya.*

N. *Kajszmo zato Bogu dusni?* V. *Vízu nam moguchnu lyubav, hvalu, i poštenye.*

N. *Od koga je Bog poształ?* V. *Ne od nikoga, nego je szam od szebe vu vek bil, i bude na veke blasen, i vszega dobra pun.*

N. *Moreli Bog vgressiti, lagati, ali krivò vchiniti?* V. *Nemore: ar je Bog szama chiszta Szvetoszt; vekovechna Isztina, i Pravicza.*

N. *Kuliko je Bogov?* V. *Jeden je Bog, â tri szu Persone: Otecz, i Szin, i Duh Szveti. Kojeszvu vszake zverssenoshti jednake, i vsze tri szkupa zovusze: Preszveto Trojsztvo.*

N. *Pokehdob je vszaka Persona Bog, zakaj adda nefzu tri Bogi?* V. *Zato, kajti vsze tri Persone imaju jedno bitye, i jednu naturu Bosanszku.*

N. *Imali Bog telo, kakti mi?* V. *Ne-
ma*

ma nikakvoga , nego je Bog vu szebje jeden prechishti Duh , kî je na nebu , i na zemlye ter vu vszakom meštu vszigdar vsza zna , i vsza vidi. Kojega vendar mi na ovom šzvetu videti nemoremo.

N. *Jeli vendar Bog našze telo vzel , i chlovekom poštal?* V. Je ; ali vendar je šzkupa i Bog oštal.

N. *Jeli vsze Preszveto Trojšztvo telo vzelo , i chlovekom poštalo?* V. Ne , nego šzama druga Persona , tojeto : Šzin Otcza Boga , kîšze zove JESUS Kristus , ter je pravi Bog ; i pravi chlovek.

N. *Kak je Šzin Bosji chlovekom poštal?* V. Po krepošti Duha Šzvetoga vzel je iz vuttobe Prechishte Devicze Marie telo chlovechanszko , koje nema Otcza , nego šzamu Mater , ar je od šzame chishte kervi Blasene Devicze Marie , i šzkupa vu ovo telo vzel je dušsu chlovechanszku od Boga šztvorjenu.

N. *Zakaj je Šzin Bosji chlovekom poštal?* V. Zato , da našz od greha ,
i

i od pekla odkupi : ter da nam po
szvojem navuku v-nebo púta poká-
se , i da nasz zvelichi.

N. *Gdo te je odkupil?* V. Szin Bos-
ji, JESUS Kristus.

N. *Kak te je JESUS Kristus odkupil?*
V. Muku je terpel , kerv prelejal , i
na Krisu vumerl za nasze zvelichenye.

N. *Kuliko natúr ima JESUS Kristus?*
V. Ima dve : Bosanszku , i chlove-
chanszku , tojeto : da je pravi Bog ,
i pravi chlovek.

N. *Jeli Kristus muku terpel , i na Kri-
su vumerl poleg nature Bosanszke?* V.
Ne , nego szamo poleg nature chlo-
vechanszke , ar Bosansztvo nemore
nikaj od nikoga terpeti , niti vu-
mreti.

N. *Gde je szada JESUS Kristus?* V.
JESUS Kristus poleg nature Bosan-
szke , je vu vszakom mesztu na nebu,
i na zemlye , kakti Otecz,i Duh szve-
ti : â poleg nature chlovechanszke ,
tojeto : telo nyegovo , ne vu vszakom
mesztu ; nego vu nebu na desznice
Otcza Nebeszkoga vidyenem nachi-
nom ,

nom, i vu szvetom Oltarszkom Sakramentu nevidyenem nachinom.

N. *Jeli vech Tela Kristussevoga vu vech Hostiab, nego je vu jedne?* V. Ne ni malo vech, ar je vu vszake poszvetchene Hostie, i vu vszake drobtinicze pravi, sivi, i czel JESUS Kristus.

N. *Kaj je ona Hostia pervò; negoju Masznik poszveti?* V. Je pravi, i szam kruh, kakti i vu Kelihu vino.

N. *Kadasze razlomi poszvetchena Hostia, razlomilisce i Telo Kristussevo?* V. Nerazlomi, nego szam kip kruha, à Telo Kristussevo vsze czelo osztane vu vszakom delu, i drobtinicze.

N. *Jeli vsze ono vu Hostie pod Kipom kruha, kaj je vu Kelihu pod kipom vina?* tojeto: *Jeli i vu Hostie, i vu Kelihu siv, i czel JESUS Kristus, Bog, i Chlovek?* V. Je. Ar je vu poszvetchene Hostie sivo Telo, adda mora biti i Kerv. Kajti chlovechanfszko telo nemore sivetì prez kervi. I niti Kervi Kristusseve ne prez Tela, niti Tela prez Kervi.

N.

N. *Kaj je ono, kaj szveifzki Lyudi na Pricheschanyu od Masznika prijemlyu?*

V. Je vu one Hostie pod szamem kipom kruha szkriveno pravo sivo Telo, i Kerv Kristusseva, tojeto : siv, i czel JESUS Kristus Bog, i Chlovek.

N. *Jeli ono Kerv Kristusseva, kajsze lyudem piti daje po Pricheschanyu?*

V. Ne niti Kerv, niti prilika Kervi Kristusseve, nego je proszto, i neposzvetcheno vino, ali voda, za lagle prebavlyanye Sz. Hostie, i za popiranye vuszt, komuje vzeti volya.

N. *Vidimoli vu Hostie pravo Telo, i vu Kelibu Kerv, iliti pravoga Kristusa?*

V. Nevidimo, nego vu Hostie vidimo kip kruha, à vu Kelihu kip vina. Akoprem pod jednem, i drugem kipom, je szkriveno sivo telo, i kerv, iliti JESUS Kristus, kîsze vendar nemore ochivesztò videti, nego veruvati.

N. *Gdo nasz taki po szmertí, i na konczu szveta bude szudit?*

V. Druga Persona Preszvetoga Trojsztva : tojeto : Szin Bosji, JEsus Kristus.

N.

N. *Kajnam onde hoche dati ?* V. Dobrem , i vernem szvojem hoche za plachu dati v-nebu vszega dobra vsivati : à zlem , ter nepokornikom hoche za kastigu dati v-peklu veko-vechne muke terpeti.

N. *Kaksze more Kralyesztvo Nebeszko zadobiti ?* V. Zapovedi Bosje marljivo obderfavajuch , tojeto : zlasze habajuch , i dobro chinech.

N. *Moremolisze szami po szebe greha habati , i dobro chiniti ?* V. Nemoremo prez Bosje milosche , i pomochi nitisze greha habati , niti dobra chiniti , nitisze zvelichiti.

N. *Pochemsze more pekel zaszlusiti ?* V. Po vszakom , akoprem jednom szmertnom grehu , vu kojem akosze pripeti vumreti , nesze moguche zvelichiti. I zato greh je najvekse zlo , kôsze chloveku na szvetu pripetiti more.

N. *Jelisze po szmerti moguche greha , ali pekla oszloboditi ?* V. Ne nigdar vech , ar po szmerti neszmo vech na putu , zato nemoremo niti dobra ,
niti

niti zla chiniti , niti neba , niti pekla
zafzlufiti.

N. *Kaj mora chlovek razumen znati ,
i veruvati na zadoblenye zvelichenya ?*

V. Mora veruvati vsze ono , kajſze
zaderſava vu Vere Bosje , i kaj veru-
je , i vuchi ſzveta Mati Czirkva Rim-
ſzka Apoſtolfzka.

*Ova pako mora i veruvati , i znati ,
najmre:*

1. Da je jeden G. Bog vu Boſan-
ſztvu , Sztvoritel , i Ravnitel vſzega
ſzvéta : â troji vu Perſonah, Otec ,
i Szin , i Duh Szveti.

2. Da druga Perſona Preſzvetoga
Trojſztva , tojeto : Szin Bosji vu pre-
chifzte vutrobe Blafene Devicze Ma-
rie, po krepofzti Duha Szvetoga , je
chlovekom poſztal , i naſz na Kriſu
z-ſzvojum mukum, kervjum, i ſzmert-
jum odkupil.

3. Da vſzakoga , kî v-ſzmertnom
grehu vumre , hoche JESUS Kriſtus
v-pekeli obſzuditi , da onde ve-
kovechne muke terpi ; â kî vumre
prez ſzmertnoga greha, nyega v-ne-
bo,

bo, da z Bogom vekivechnoga vezelya vsiva.

N. *Jeli chlovek kaj vech dusen znati, i svoje mlajše vuchiti?* V. Je dusen znati, i razumeti vsze ono, kajše zaderfava vu Vere Bosje. Vu Otecz nassu, i Zdrave Marie. Vu deszeterih Zapovedih Bosjeh, i peterih Czirkveneh. Vu szedem Sakramenteh. I vu Pravicze Kerschanszke.

N. *Zakaj je to vsze chlovek dusen znati, i razumeti?* V. Zato, kajtisze vu Vere Bosje zaderfava ono, kaj oszebujno moramo veruvati. Vu Otecz nassu, i Zdrave Marie ono, kajše moremo od Boga ufati, i prosziti. Vu Zapovedih ono, kaj moramo chiniti, i stásze moramo habati, da iskafemo lyubav Bogu i Blisnyemu nasfemu. Vu Sakramenteh, kaksze moremo szvetoszti dobaviti, i vu szvetoszti z miloschum Bosjum potverditi. Vu Pravicze Kerschanszke, kaksze moremo zla habati, i dobro chiniti, akosze selimo zvelichiti.

N. *Kojesz do dobre, iliti; kreposzti naj-*
B
vekse,

vekſe , i naj plemeniteſſe? V. Jeſzu o-
ve tri: Vera , Ufanye , i Lyubav.
Kojefze i Boſanſzke zato zovu, kajti
za ſzvoj czily imaju ſzamoga G.Boga.

N. *Zakaj verujes vſze ono , kajſze vu
vere Boſje zaderſava , i kaj vuchi Szveta
Mati Czirkva?* V. Verujem zato ,
kajti je G. Bog vſza ona povedal , i
ſzvete Matere Czirkve nazveſztil ,
kî vſza zna , i je iſztinſzki , ter ne-
more nikaj drugo , nego iſztinu po-
vedati, arje ſzama iſztina, i mudroſzt.

N. *Kajſze uſas, da tebi boche G. Bog dati?*
V. Ufamſze dami hoche dati ſzvoju
miłoſzt, oproſchenye grehov, i zve-
lichenye , i vſze ono , kajmi je na
zadoblenye zvelichenya potrebno.

N. *Zakajſze vu Boga uſas dati vſze to
boche dati?* V. Ufamſze zato , kajti
je G. Bog vſza ova obechal dati , kî
vſza more dati koja obecha , arje
vſzamoguch : i hoche dati, arje mi-
łoſztiven , i veren vu ſzvojem obe-
chányu.

N. *Zakaj G. Boga lyubis , zverhu vſzeb
ſztvarik?* V. Lyubim zato , kajti je
G.

G. Bog vu szebe najvekse dobro, i szama dobrota. I zato je vreden vsze moguchne lyubavi, i postenya od vszake sztvary, zverhu vszeh sztvarih.

N. *Kaj je to : Lyubim Boga zverhu vszeh sztvarih?* V. To je da volyim vsza dobra izgubiti, i vsza zla zado-
biti; negosze Bogu zameriti.

N. *Pochemsze pozna, da chlovek pravò lyubi Boga?* V. Po tom, ako vernò obdersava Zapovedi Bosje; ter k-tomu ako vsze zlo dobrovolynò terpi, i vsze dobro, szebi moguchno, zarad Boga rad chini.

Obchinszka Szpoved.

SZpovedam sze Bogu vszamoguchemu : Blafene Marie vszigdar Devicze : Blafenomu Mihalyu Arkan-
gelu : Blafenomu Ivanu Kerisztitelu : Szvetem Apostolom Petru, i Paulu : vszem Szvetczem, i tebi Otecz du-
hovni. Arszem kruto pregressil (la) z-mislenyem, govorenym, i chine-
nyem, moj greh, moj greh, moj preveliki greh! Zato proszim Blafenu Mariu vszigdar Deviczu : Blafe-

noga Mihalya Arkangela : Blasenoga Ivana Kerfztitela : Szvete Apostole Petra, i Paula , vsze Szvetcze : i tebe Otec Duhovni, molete za me Goszpona Boga nasslega. Amen.

Posaluvanye za Grehe.

Z-kojemsze vu pogibeli fitka najvekse gressnik more zvelichiti , akobisze rad szpovedati, ter nemajuch Redovnika, ovaksze vu szerdzu posaluje, akobi i govoriti nemogel.

AH Bose moj! verujem vu te Jedinoga Boga , i od tebe vsza ona , koja me vuchi Sz. Mati Czirkva Katolichanszka. Kajtiszi ti vsza znajuchi , i isztinszki Bog povedal, i nazvesztil , kî nemores drugo ; nego isztinu povedati. Ufamsze vu te, da mi po vrednoszti Kristusseve hoches grehe oprosztiti , tvoju miloschu , i diku nebeszku dati. Kajtiszi ti obechal , kîszi vszamoguch, milosztiven, i veren vu tvojem obechanyu. Lyubim te zevszem szerdczem , zverhu vszeh sztvarih, kajtiszi ti vu tebe szama nepreszefna dobrota , i vreden
vsze

vsze moguchne lyubavi. I zato: ah salujemſze iz pravoga ſzerdcza ! za vsze grehe moje, zato najbolye: kajtiſzem tebe predobroga Boga zban-
tuval, (la,) obechem ſztalno pobol-
ſanye vszega ſitka mojega, daſze ho-
chu z. pomochjum tvojum, ne ſzamò
vſzakoga greha oſztaviti ; nego i
greſſne pogibeli ogibati, i z-pervûm
prilikûm, ako i kada bude moguche
hochuſze pravò ſzpovedati, i do-
ſztojnu pokoru na ovom ſzvétu vu-
chiniti. O Boſe moj ! ſzmilujmiſze,
i oprofztimi vsze grehe moje. Jeſus,
Maria, Joſeph.

Poſaluvanye vu vekſe Pogibelì.

AH Boſe moj ! ſalujemſze iz pravo-
ga ſzerdcza za vsze grehe moje,
zato najbolyè, kajtiſzem tebe do-
broga Boga zbantual, (la,) obechem
ſztalno pobolſanye vszega ſitka mo-
jega, i ako bude moguche, hochu
doſztojnu pokoru vchiniti. Ada
ſzmilujmiſze ! ô Jeſus, Maria, Joſeph.

NB. Lebkobisze pak vu szile, i pogibeli iz ovoga Pojaluvanya pozabil, kibisze nemal navadu opak vechkrat, â najmre vszakî vecher posaluvati, zato dasze szmert vu grebu nepripeti, dobro bi ovo na pamet znati, i vechkrat ponoviti.

Od Szpovedi.

Navuch. Kajsze prisztoi cbiniti, dasze dobrò pripravis k-Szpovedi? Vuch. Pervich prisztoisze zahvaliti Goszpodinu Bogu, za vsze dare, â najmre zato, dameje na pokoru milosztivnò pochedkal.

N. Kaksze prisztoi zabvaliti, morebit na chiszlo molech? V. Ne, nego od fzerdcza zdihavajuch, z-ovemi, ali z-podobnemi rechmi:

O Dobri Goszpone Bose! hvalimti poniznò, za vsze tvoje dare, z-kojemiszi me od posztanka mojega obilnò nadelil, najmre pak, hvalimti zato, daszime do szada na pokoru milosztivnò pochedkal. Molimtisze dame josche pochedkas, doklam dosztojnu pokoru za moje grehe vchinim.

Dru-

Drugoch. Prifztoifze profziti dara, i fšvetlofzti Duha Szvetoga, daſze morem za grehe zmifzliti. Z-ovemi ali fšpodobnemi rechmi :

O Milofztivni Goſzpone Boſe ! ti znaſ, i ja zpoznavam ſzlaboſzt pameti moje, daſze prez tvoje pomochi nemorem zmifzliti za grehe moje : ada pomozime, daſze morem dobro zmifzliti za vſze grehe moje, i za nyefze pravò poſaluvati, aſze ſelim, i kanim tebi povolynd, â meni haſznovito, fšpovedati.

Tretich. Prifztoifze premifzliti vſze grehe, tojeto : Miſlenye, govorenje, chinenye, i moje duſnoſzti zapuſchenye. Grehiſze pako naj lagle najdu, ako pretreſzem Zapovedi Boſje, Czirkvene, i duſnoſzti mojega ſztaſiſſa, grehe glavne, tугye, i nachete. Ter grehov broj, i ſelu, najmre akoſzu ſzmertni grehi, aſze to mora valuvati.

Chetertich. Potrebnofze je poſaluvati iz vſzega ſzerdca, za vſze grehe moje, i k-tomu merzeti na gre-

he , zato najbolye, kajtiszem predobroga Boga zbantuval, (la,) i to zovemi, ali szpodobnemi rechmi.

O Dragi Gofzpone Bose! iz lyubavi tvoje salujemsze zevszem szerdzem, za vsze znane, i neznane grehe moje, najbolye zato, kajtiszem najvekse dobro, tebe predobroga Boga zbantuval, (la,) kojegaszem zverhu vszeh sztvarih, vszegdar dusen, (na,) lyubiti, i postuvati, ah salmi je! dasze jofs bolye nemorem saluvati.

Petich. Potrebno je obechati sztalno pobolsanye vszega sitka, dasze z-pomochjum Bosjum hochu vszakoga greha ofztaviti, i gresne pogibeli ogibati, i to z-ovemi, ali szpodobnemi rechmi.

O Gofzpone Bose moj! obechemti tverdnò, dasze zpomochjum tvojum hochu vszakoga greha ofztaviti, i vesz moj sitek sztalnò pobolsati. Rajssi hochu szmert, i vszakozlo ovoga szveta podneszti; nego te od szada znaduch, i hotoncze zban-

tu,

tuvati. Ponizno te proszim, dajmi na to tvoju szvetu miloszt, dasze od szad zevszema pobolsam.

N. *Kadasze dobro k szpovedi pripravis, kaj onda chinis?* V. Ponizno idem pred Redovnika, i prez vszakoga pitanya, konchema ovak rechem :

Otecz duhovni, koj szedite na Bosje meszto, proszim vasz, dajte mi szveti blagoszlov, da morem vsze moje grehe pravdeno szpovedati, i za nyefze dosztojno posaluvati:szpovedal, (la) szemfze . . . pokorufzem zverfil, (la,) i od onoga vremena tufimfze ponizno, daszem dobroga Boga mojega z-ovemi grehi zbantuval (la) szuprot prvi Zapovedi drug. *ali koga je volya ovak : Z-mislenyem . . i . Govorenyem Chinenyem*

N. *Kada vsze valujes, kaj onda chinis?*

V. Onda akome szpovednik vech nikaj nepita, iz szerdca pobosno rechem : Otiecz duhovni, ja vech nikaj neznam povedati. Nego za ove, i za vsze druge znane, i neznane

grehe moje , i vu szlusbe Bosje nemarlivofzti , tufimfze poniznò (*ovde vudri perfza*) i krutosze falujem iz pravoga szerdcza , za vfze male , i velike , najbolye zato , daszem pre-dobroga Boga mojega tuliko krat , tak odurnò zbantuval, (la,) obechem ifztinfzko , i tverdnò pobolfanye vfzega fitka mojega, dasze zpomoch-jum Bosjum hochu vfzakoga greha chuvati , i gresne pogibeli ogibati. Otecz duhovni , profzim vafz poniznò , dajte mi hafznovitu pokoru, i odvezanye od grehov.

Zatem pripravlyajfze na fzoeto Pricheshchanye , da dosztojnò primes fivo Telo , i Kero dragoga Jesuffa pod krusnem kipom fzkriženoga.

Opomenek od Pricheshchanya.

1. Kifze nahaja vu fzmertnom grehu , dufen fzeje dobro fzpovedati.

2. Mora biti od pol nochi na refche do Pricheshchanya, (zvun betenika vu pogibeli fitka) i dosztojno tam prifztupiti.

3. Premislyavajuch , gdo , i koga hoche prijeti , vu szerdczu zbuditi : Veru , Ufanye , i Lyubav Bosju , ponoviti posaluvanye za grehe , i obechanye pobolsanya . K-tomu gluboku poniznoszt , pomiszlech na szvoju nevrednoszt . Zatem chedno vusztta odpreti , na dolnyu vusztznichzu jezîk posztaviti , i szpametno prebaviti , â opirek je na volyu vzeti .

Vu Jutro sztajuch :

Vu Ime Otcza , i Szina , i Duba Szvetoga . Amen .

VU Ime Goszpona nassega Jesussa Kristussa gorefze sztajem , koji me je szvojum predragum Kervjum odkupil , on me naj blagoszlovi , chuva ravna , i vu sitek vekivechni zapelya , Amen .

Kadasze opravlyas .

AH Goszpodine Bose ! kada ja z-ovum szvetszkum opravum grešno telo moje opravlyam : Ti milosztivno opravi duszu moju z-miloshum tvojum , ter me pomози , da

od szada tebi povolyneffe , i Szvet-
czem tvojem szpodobneffe fivem.
Amen.

Zatem poklekfi.

O Vszamoguchi Vekivechni Go-
szpone Bose ! Oteczech moj Nebe-
szki, Sztvoritel szveta, i vszega dobra
Pochetnik , i Darovnik lyubljeni !
Kojega ovde , i vszakom mesztu bu-
duchega , isztinszkò zpoznavam , i
tverdnò verujem. Jatisze poniznò
klanyam Bose moj ! hvalimti , daszi-
me sztvoril , odkupil , z-szvetem
Kerasztom poszvetil , i z-vnogemi
darmi od posztanka mojega dare-
slivò nadelil. Najmre pak , daszi-
me ovu noch od nagle szmertì , i
druge neszreche milosztivnò obchu-
val.

Verujem vu te ! ufamsze vu te ! i
lyubim te ! zevszem szerdczem mo-
jem zverhu vszeh sztvarih. Ah zdigi-
ni k-Tebe preszlabo szerdcze moje !
preszveti razum , i pamet moju , da-
me telo , i kerv neoblada, dame cha-
lárni szvet , i kratka dika nyegova
nev-

nevkani , i dame Duh peklenſzki pod ſzvoju oblaſzt nedobi ; nego kojifzime pochétka ovoga dneva ſzrechnò dočekati puſztil ; Ti me takajſſe z-tvojum oſzebujnum krepoſztjum danaſz , i vſzaki dan tak chuvaj, i ravnaj; daſze na nikakov greh, nepriatelu mojemu nedam dopelyati. Zato prikafujemti vſze moje danaſnye mislenye, govorenye, chinenye, i terplenye, vſze z-jedinyeno z-vrednoſztjum Kriftuſſevum i Blaſene D.M. Arti ſelim vernò poſzlufiti, i vu vſzem tvoju ſzvetu volyu izpuniti, bliſnyem mojem na radoſzt biti, i doſztojnu pokoru za moje grehe vchiniti. I vſze danaſz moguchno proſchenye za me, i za Duſſe Purgatoriumſzke dobiti.

Otecz naſſ. Zdrava Maria, Verujem.

O JEſus Zvelichitel moj Razpeti: vu preſzvete Tvoje Rane, preporucham vſze moje danaſnye poſzle, trude , i ſzkerbi ; dapache vſzako Duſſe, i tela gibanye, najſze na Tvoju vekſu hvalu pochne, i dokoncha,

ter najbude sztanovito znamenye, date iz szerdca lyubim, i da miszlim Tebi povolyno, â vernem szlugam Tvojem zpodobno tia do koncza sivet, i za nyimi, k-Tebe vu diku nebeszku doйти, gdete vnogò zveršfenessè selim hvaliti, dichiti, i lyubiti na vsze veke. Amen.

Molitve vszako vreme prisztojne.

O Goszpa moja Sz. Maria, preodichena Mati Bosja! vu Tvoju blagoszlovlenu veru, i oszebujnu obrambu, i vu naruchaj miłoszernoszt, i Tvoje danasz, i vszaki dan, i na vure szmerti moje Duffu, i telo moje preporucham, vsze ufanye, i veszelye moje, vsze nevolye, i teskoche moje, fitek, i koneczech sitka mojega, Tebi vu ruke dajem, dasze po Tvoje szvete prosnye, i vrednoszti ravnaju, i razredyuju vsza moja mislenya, i chinenya polag Tvoje, i Tvojega Szina volye. Amen.

A Ngel Bosji, Chuvar moj nebeszki, kômuszem ja preporuchen na) poleg Bosje miłoszti. Time danasz

nasz preszvetchuj , varuj , ravnaj , i
ladaj. Amen.

Blagoszlovi nasz vszamoguchi G.
Bog Otecz , i Szin , i Duh Sz. Amen.

I Verneh Duffe po milosche Bos-
je naj pochivaju vu miru. Amen.

Na pochetku poszla.

GOfzpodine Bose moj ! jati prika-
sujem ov moj trud, na hvalu , i
diku tvoju, budi tvoja szveta volya.
Timi daj tvoj szveti Blagoszlov. Vu
Ime Otcza , i Szina, i Duha Sz. Am.

Na konczu Poszla.

DIka budi Otczu , i Szinu, i Duhu
Szvetomu , kak je bila na po-
chetku, tak i szada , i vszigdar , na
vsze veke vekov. Amen.

Kada zvoni na Pozdravlyenye,

1. Angel Gofzponov nazveztil je
Marie, i ona prijala je od Duha
Szvetoga. *Zdrava Maria.*
2. Ovo Szlusbenicza Gofzponova ,
budi meni polag Rechi Tvoje.
Zdrava Maria.
3. I Rech Telom posztalaje , i pre-
bivala je med nami. *Zdrava Maria.*

Mi-

Milofzt Tvoju profzimote Gofzpo-
ne, vlej vu pameti nafse, da kî-
fzmo po Angelszkom nazvezchenyu,
Kristuffa Szina Tvojega Tela oble-
chenye poznali, po muke, i Krisu
nyegovom, na diku goresztajanya
zapelyani budemo. Po ifztom Kri-
stuffu Gofzponu nafsem. Amen.

I verneh Duffe po milofche Bosje
naj pochivaju vu miru. Amen.

Blagofzlov pred Jelom.

Gofzpone Bofe! blagofzlovi nafz,
i ove tvoje dare, koje selimo
vzeti, i gresno telo nafse, na szlus-
bu tvoju okrepiti. *Otecz nafs.*

Vu Ime Otca &c.

Zahvalnofzt po Jelu.

HValimo Tebi G. Bofe za ove, i
za vsze dare Tvoje. Profzimo-
te dajnam Tvoju milofchu, da ovak
okrepleni, Tebi vszigdar zahvalni
budemo, i Tebe nigdar nezbantu-
jemo. *Otecz nafs.*

I verneh Duffe po milofche Bos-
je naj pochivaju vu miru. Amen.

Chin

Chin Vere vu Boga.

O Preszveto, i nerazdeleno Troj-
sztvó! verujem vu Te jedinoga
vu Bosansztvu, â trojega vu Personah,
Boga Otcza, i Szina, i Duha Szveto-
ga. Verujem k-tomu, da druga
Persona, iliti Szin je chlovekom po-
sztal, i nasz na Krisu odkupil, kî na
szvojem szudu hoche dati vszem ver-
nem vekivechno blasensztvo; â gres-
nikom, ter nepokornikom muke pek-
lenszke. Verujem takajffe vsza ona,
koja me vuchi Szveta Mati Czirkva
Katolichanszka, ter verujem zato,
kajtiszi Ti vsza znajuch, mudri, i
isztinszki Bog tak uazvesztil, i veru-
vati zapovedal, kî nemores ni-
kaj drugo, nego isztinu povedati;
arszi szama chiszta, i vekivechna
isztina. Ada predragi! Bose povek-
saj, i osivi ovu moju veru, dati mo-
rem vu nyoi pravichno szlufiti, i
negda szrechno vumreti. Amen.

Chin Ufanya vu Boga.

Milosztivni Gofzpodine Bofe moj! jasze vu Te pretverdno ufam. dami po vrednoszti Muke Kristuszeve, i po mojih dobreh deleh, zpomochjum Tvojum vuchinyench hoches vsze moje grehe oprosziti, i k tomu Tvoju miloschu, ter pomoch milosztivnò dati, dasze ih morem lagle habati, i vu vszem Tvoju szvetu volyu izpuniti. I tosze ufam zato, kajtiszi Ti obechal, kî vsza mores dati, koja obechas, arszì vszàmoguch, i hoches dati, arszì milosztiven, i veren vu Tvojem obechanyu. Ada predobri Bofe! objachi, i zbudi ovo ufanye moje, dasze to ufajuch, i Tebi verno szlusech, morem na veke zvelichiti. Amen.

Chin Lyubavi Boga.

OBofe moj, i vsze dobro moje! lyubim te iz vszega szerdca, duffe, i kreposzti moje, i to zato najbolye, kajtiszi ti vu Tebe najveksè dobro, terfzi vreden vsze lyubavi,

vi, i poštenya od vszake sztvary zverhu vszeh sztvarih. Ah krutosze salujem, daszem Tebe predobroga Boga zbantuval, (la,) rajsi hochu jezero krat vumreti, i vszako zlo podneszti, nego te vech znajmensem grehom znaduch, i hotoncze zbantuvati. Hochusze z-pomochjum Tvojum marlivò terfziti, vszigdar Tebi vgoditi, i dusnu lyubav izkazati. Ada Bose dragi ! vszgi vu meni ogeny tvoje lyubavi. Amen.

Opomenek.

Ove tri Chine kruto je hafznovito vszaki dan chiniti : Dufnoszt pako) kak szveti Navuchiteli govore) je velika najmre.

Pervicb : Kak berse chlovek dojde na dobu razuma.

Drugocb : Najmenye jenkrat vszako leto.

Treticb : Kada chlovek razumen hoche, koji szveti Sakrament prijeti, terfze vu szmertnom grehu nahaja.

Cbeterticb : Vu szkuffavanyu szuprot Vere, dusen je ponoviti Chin vere, szuprot Ufanyu, Ghin Ufanya, szuprot Lyubavi, Chin Lyubavi:

Peticb : Na szkradnyem Vremenu szvoje-ga svlenya : Da pache i vu vszake pogibeli

beli fitka, najmre akosze vu szmertnom grehu chuti.

Kakbi pak to onda vchinil? ako nebi vu szvojem zdravju navadu imal, ove szvete Chine vechkrat ponoviti.

Chin Klanyanya Bogu.

O Preveliki, i vszamoguchi Goszpodine Bose! Tebisze ja pred obrazom velichansztva Tvojega poniznò klanyam, i proszim Te za preszveto Ime Tvoje, szmilujsze meni vezda, i vszigdar, ter mi podeli tuliko Tvojega Blagoszlova, kuliko mi je potrebno na Tvoju szlusbu, i na zvelichenye dusse moje. Amen.

Chin Zahvalnoszti Bogu.

A H Bose moj, i vsze dobro moje! hvalimti poniznò za vsze szvete dare, i milosche Tvoje, z kojemi fzi me od posztanka mojega, prez vszake vrednoszti moje, po szame nezgovorne dobrote Tvoje na dusse, i na telu milosztivnò nadelil. Preporuchamsze i na dalye vu Tvoju szvetu miloschu, da me obchugas od vszakoga zla, najmre pak od szmert-

szmertnoga greha. I proszim Te, pomozí me, da ti morem vu vszem sitku mojem dufnu zahvalnoszt izkazati. A.

Chin dobroga Nakanyenya.

PRedobri Bose moj! Ja ti prikasujem danas, i vszaki dan, vsze moje mislenye, govorenje, chinenye, i terplenye, ter vszigdar zjedinyeno z-nakanenyem, mukum, i vrednosztjum predragoga Szina twojega Jesussa Kristussa, Blasene Devicze Marie, i vszeh Szvetczev Tvoje. Tebi, i nyim na hvalu, diku, i postenye; â meni, i dussam purgatoriumszkem na vekivechno zvelichenye. Amen.

Vu Večer pred Sznom.

JAtisze poniznò klanyam Bose moj! Hvalim ti za vsze tvoje dare, najmre za obchuvanye ovoga dneva.

Vu te verujem, vutesze ufam, Tebe zevszega szerdca lyubim. Proszim Te poniznò, dajmi Tvoju miloszt, dasze morem za moje grehe zmiszliti, i za nye pravò posaluvati.

Oude

Oude draga Duſſa pretreſzi tvoje miſzli, reſbi, dela, i tvoje duſnoſzti za puſcbenye. Pakſze ſzerdcbeno poſaluj govorcb :

AH ſzmiľujmiſze Boſe moj, polag velike miľoſche tvoje ! ſalujemiſze ze vſzega ſzerdcza za vſze grehe moje , zato naj bolye , daſzem te zbantuval, (la,) obechem z-pomochjum tvojum ſztalnô pobolſanye vſzega ſitka mojega. Proſzim te za Preſzveto Ime tvoje, chujaj me ovu noch od nagle ſzmerti , i vſzakoga greha. Hochu polag Tvoje ſzvete volye pochinuti , i na tvoju ſzluſbu, moje greſno telo objachiti. Na meſzto duſne hvale, i molitve, vu jedi-noſzti predragoga Jeſuſſa najmov, i vrednoſzti, darujemti ſzerdcza mojega trepetanye, moja, i vſzeh verneh Tvojeh vſza dobra dela. Amen.

Otecz naſſ. Zdrava Maria. Verujem.

ANgel Boſji , Chuvar moj Nebeſzki , kômuſzem ja preporuchen (na) polag Boſje miľoſzti. Ti me ovu noch preſzvetchuj , varuj , ravnaj, i ladaj. Amen.

Vu Ime Goszpona nášega Jefussa Kristussa Razpetoga szpat pohadyam, on me naj blagoszlovi, od vszega zla brani, i vu sitek vekivechni zape-
lya. Amen.

Vu Ruke Tvoje Goszpone prepo-
rucham duffu, i telo moje, odkupil-
fzi nasz Goszpone Bose pravicze.

Blagoszlovi nasz † vszamoguchi
Goszpodin Bog Otecz, i Szin, i
Duh Szveti. Amen.

I Verneh Duffe po milosche Bosje
naj pochivaju vu miru. Amen.

*Zatem vzemi szvetu vodu, i kakti vu
grob pobosno posztavisze na pochinek.*

Kada leses.

O Preszveto Trojsztvo Jedini Bo-
se! daj mi Tvoju miloschu, da
szrechnò vumrem. Preblasena De-
vicza Maria! budimi na pomoch ze-
vszem Dvorom Nebeszkem, i chu-
vaj me od vszakoga zla nochesz, i
vszigdar, â najmre na vure szmerti
moje, da onda, i kak szada pobosnò
rechem: Jesus, Maria, Joseph. Vu Ime
Otcza, i Szina, i Duha Szvetoga. Am.

LITANIE

B. Devicze Marie Lauretanszke.

GOfzpone fzmilujſze.

Kriſtus fzmilujſze.

Kriſtus fzmilujſze.

Gofzpone fzmilujſze.

Kriſtus poſzluhni naſz.

Kriſtus vuſzliſſi naſz.

Otec Bog nebeſzki, fzmilujſze nam.

Szin Bog Odkupitel ſzvera, fzmiluj.

Szveti Duh Bog, fzmilujſze nam.

Szveto Trojſztvo jeden Bog, fzmil.

Szвета MARIA,

Szвета Bogorodicza,

Szвета Devicz Devicza,

Mati Kriſtuſſeva,

Mati Boſje miłoſzti,

Mati najlepſa,

Mati najchiſzteſſa,

Mati nevraſena,

Mati nevtepena,

Mati lyublana,

Mati chudna,

Mati ſztvoritela,

Mati zvelichitela,

Moli Boga za naſz.

De-

Devicza kruto chedna ,
 Devicza poštenya vredna ,
 Devicza hvale dosztojna ,
 Devicza zmosna ,
 Devicza miloszerdna ,
 Devicza verna ,
 Zerczalo pravicze ,
 Sztol mudroszti ,
 Zrok nasse radoszti ,
 Poszuda duhovna ,
 Poszuda postuvana ,
 Poszuda velikò pobosna ,
 Rosa szkrovna ,
 Turen Davidov ,
 Turen z-koszti elefantove ,
 Hisa zlata ,
 Skrinya mira Bosjega ,
 Vrata nebeszka ,
 Zvezda juternya ,
 Zdravje betesneh ,
 Obramba grefsneh ,
 Obradoscha nevolynah ,
 Pomoch lyudih kerschenah ,
 Kralyicza Angelszka ,
 Kralyicza Patriarszka ,
 Kralyicza Prorokov ,

C

Moli Boga za nasz.

Kra-

Krallyicza Apostolszka,
 Krallyicza Muchenikov,
 Krallyicza Szpovednikov,
 Krallyicza vszeh Devicz,
 Krallyicza vszeh Szvetczev,
 Agnecz Bosji, kî odjimles grehe szve-
 ta, oproshti nam Goszpone.
 Agnecz Bosji, kî odjimles grehe szve-
 ta, vuszliſſi naſz Goszpone.
 Agnecz Bosji, kî odjimles grehe szve-
 ta, ſzmilujſze nam.
 Kriftus poſzluhni naſz.
 Kriftus vuszliſſi naſz.
 Goszpone ſzmilujſze.
 Kriftus ſzmilujſze.
 Kriftus ſzmilujſze.
 Goszpone ſzmilujſze.

Otecz naſz &c. Zdrava Maria &c.

POd obrambu tvoju beſimo ſzve-
 ta Mati Bosja, proſnye naſſe vu
 potrebochah naſſeh neodverzi; ne-
 go vu vszeh naſſeh teſkochah, i ne-
 volyah naſz pomozi, i od vszeh po-
 gibelih naſz vſzigdar oſzlobodi, Ti
 odichena, i blagoſzlovlена Devicza,
 Goſzpa naſſa, Patrona naſſa, Zago-
 vor.

vornicza nassa: z-tvojem Szinom nasz pomiri, tvojemu Szinu nasz preporuchi, tvojemu Szinu nasz izruchi.

✠. Moli za nasz Sz. Bogorodicza.

℞ *Da vredni posztanemo Kristusjevoga obechanya.*

MOLEMO.

Mlloszt tvoju proszimote Goszpone, vlej vu pameti nasse, da kîszmo po Angelszkom nazvezchenyu Kristussa Szina tvojega Tela oblechenye poznali, po muke, i Krisu nycgovom na diku goresztajanya zapeyliani budemo. Po isztom Kristussu Goszponu nassem. Amen.

✠. Moli za nasz Blaseni Joseph.

℞ *Da vredni posztanemo Kristusjevoga obechanya.*

MOLEMO.

Prefzvete Matere tvoje zaruchnika Josepha prosnye, proszimote Goszpone da nam budu na pomoch, da po nyegoveh prosnyah pri Tebi dobimo, sta z nassum mochjum dobiti nemoremo. Kî sives, i kralyujes

z-Otczem Bogom , i Duhom Szvetem , Bog , na vsze veke vekov. *Amen.*

Molitva k-B. D. Marie.

ZDravo Kralyicza, Mati Miloszerdnofzti, fitek, szlafzt, i ufanye nasse, zdravo! k-Tebi krichimo, pregnani Szini Eve : k-Tebi zdihavamo fzkuchéchi, i plachúchi vu ove szuzne dolicze. Nu ada Zagovornicza nassa! one tvoje miloszerdne ochi na nasz oberni! i JEsussa, blagoszlovenoga Száda vutrobe tvoje, po ovom pregonu nam pokafi : ô milosztivna! ô pobosna! ô szladka Devicza Maria.

Ÿ. Moli za nasz Sz. Bogorodicza.

R. *Da vredni posztanemo Kristussevo-ga obechanya.*

MOLEMO.

VSzamoguchi vekivechni Goszpo-ne Bose ! kîfzi odichene Devicze Marie Telo, i Duffu (dabi ona dosztojno Szina tvojega prebivalishe posztala) po Duhu Szvetom pripravil; dajnam to : da z-kojesze szpo-men-

menkôm vefzelimo; z-nye pobofnum
molitvum, dasze vezdasnyega zla, i
fzmerti vekívechne ofzlobodimo.
Po ifztom Kriftuffu Gofzponu naf-
sem. *Amen.*

NB. *Litanie Lauretanfske mogufze i o-
vak pridavajuch popevati:*

Szveta Maria, Lepi Lilium:
Szveta Bogorodicza, Draga Roficza:
Tifzi fzama vredna Bogorodicza,
Ti nam vfzigdar budi vfzem Pomoch-
nicza.

I tak po ofzeb Litaniab.

Zdrava Zvezda morfzka,
Naffe vefzelye.

Prava Mati Bosja,
Devicz Devicza.

O kako lepaſzi Ti Maria.
Vfzeh greſnikov pomochnicza.

I tak na dalye, do koncza.

Maria Mati milofzti,
I Mati milofzernofzti,
Od Nepriatela brani nafz,
I na chafz fzmerti primi nafz.
JESUSSe Tebi budi dika,

Kojifzi rodyen od Devicze ,
Z Otczem, i z-Duhom Preszvetem
Na vsze veke vekov. Amen.

JESUS neofztavi nasz!
Nego blagoszlovi nasz :
I na fztan zprevodi nasz,
Gde od zla obrani nasz ,
K-Tebi v-Nebo primi nasz ,
I onde naszteni nasz.

MINISTRUVANYE K-SZVETOJ MASSI.

*I*N Nomine Patris , & Filij , & Spiritûs
Sancti , Amen.

Prekrisfze.

Sacerdos. *Introibo ad Altare Dei.*

Minister. Ad Deum , qui lætificat
juventutem meam.

S. *Judica me Deus --- doloſo erue me.*

M. Quia tu es Deus fortitudo
mea ? quare me repulisti , & quare
tristis incedo , dum affligit me inimi-
cus.

S. *Emitte lucem tuam --- tabernacula
tua.*

M.

M. Et introibo ad Altare Dei : ad Deum , qui lætificat juventutem meam.

S. *Confitebor tibi --- conturbas me.*

M. Spera in Deo , quoniam adhuc confitebor illi , salutare vultûs mei , & Deus meus.

S. *Gloria Patri , & Filio , & Spiritui Sancto.*

M. Sicut erat in principio , & nunc , & semper , & in sæcula sæculorum. Amen.

S. *Introibo ad Altare Dei.*

M. Ad Deum , qui lætificat juventutem meam.

S. *Adjutorium nostrum in Nomine Domini.*

M. Qui fecit cœlum , & terram.

S. *Confiteor Deo --- Deum nostrum.*

M. Misereatur tui omnipotens Deus , & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam.

S. *Amen.*

M. Confiteor Deo omnipotenti , Beatæ Mariæ semper Virgini , Beato Michaëli Archangelo , Beato Joanni

Baptistæ, Sanctis Apostolis Petro, & Paulo, omnibus Sanctis, & Tibi Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbô, & opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa; ideò precor Beatam Mariam semper Virginem, Beatum Michaëlem Archangelum, Beatum Joannem Baptistam, Sanctos Apostolos Petrum, & Paulum, omnes Sanctos & te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

S. Misereatur vestri --- ad vitam æternam.

M. Amen.

S. Indulgentiam -- misericors Dominus.

M. Amen.

S. Deus tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs tua lætabitur in Te.

S. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine exaudi Orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

S.

S. *Kyrie eleison*, M. *Kyrie eleison*.

S. *Kyrie eleison*, M. *Christe eleison*.

S. *Christe eleison*, M. *Christe eleison*.

S. *Kyrie eleison*, M. *Kyrie eleison*.

S. *Kyrie eleison*.

S. *Dominus vobiscum*.

M. *Et cum Spiritu tuo*.

Na konczu Molitwy kuliko krat veli

S. *Per omnia secula seculorum*.

M. *Odgovori: Amen*.

S. *Negd. veli: flectamus genua*.

M: *Vszigdar odgovori: Levate*.

à na konczu Epistola: Deo gratias.

NB. *Kada Massnik odsztupi od Knige, takju preneszi akoje jur rekel: Dominus vobiscum. ako pak ne, tak na miru klechi.*

S. *Dominus vobiscum*.

M. *Et cum Spiritu tuo*.

S. *Initium ali: Sequentia S. Evangelii secundum Lucam*.

M. *Prekrisfze. Gloria tibi Domine*.

M. *Na konczu Evangeliuma: Laus tibi Christe*.

S. *Dominus vobiscum*.

M. *Et cum Spiritu tuo*.

*Gore sztani , vino , i vodu podaj , pak
na ruke vodu levaj.*

S. Orate Fratres.

*M. Suscipiat Dominus Sacrificium
de manibus tuis ad laudem , & glo-
riam Nominis sui, ad utilitatem quo-
que nostram, totiusque Ecclesiæ suæ
sanctæ.*

Za Molitvami recbe :

S. Per omnia secula seculorum,

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

S. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

S. Gratias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum, & justum est.

Na Sanctus trikrat pozvoni.

Na krisanye Kelihajenkrat.

Na vszako podiganye trikrat.

S. Per omnia secula seculorum.

M. Amen.

S. Et ne nos inducas in tentationem.

M. Sed libera nos à malo.

S. Per omnia secula seculorum.

M. Amen.

S. Pax Domini sit semper vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

Akosze bude gdo pricheschal, recxi: Confiteor Deo, &c.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

S. Per omnia secula seculorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

S. Ite Missa est; Benedicamus Domino.

M. Deo Gratias.

Vu Masse za Mervie.

S. Requiescant in pace. M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

S. Initium sancti Evangelii secundum Joannem.

M. Gloria tibi Domine.

Na konczu: M. Deo Gratias.

Pervi Broj drugach Harapfzki ,
 fzada zovesze Diachki , â drugi zo-
 vesze Rimfzki. Da mores obodvojega
 znati , dajemti lepu priliku , i
 tabliczu ovu.

Jeden	I	I.	Chet.defz. 40	XL.
Dva	2	II.	Chet.i pet 45	XLV.
Tri	3	III.	Chet.i dev.49	XLIX.
Chetiri	4	IV.	Petdefzet 50	L.
Pet	5	V.	Sefztdefzet 60	LX.
Sefzt	6	VI.	Sefztd.i dev.69	LXIX.
Szedem	7	VII.	Szedemd. 70	LXX.
Ofzem	8	VIII.	Ofzemdefz.80	LXXX.
Devet	9	IX.	Devetdefz.90	XC.
Defzet	10	X.	Dev.d.i pet 95	XCV.
Jedenajfzt	11	XI.	Szto 100	C.
Dvanajfzt	12	XII.	Szto i jed.101	CI.
Trinajfzt	13	XIII.	Szto i defz.110	CX.
Chetirnaj.	14	XIV.	Dveszto 200	CG.
Petnajfzt	15	XV.	Chet.szto 400	GD.
Sefztnajfzt	16	XVI.	Petfzto 500	D.
Szedemnaj.	17	XVII.	Sefztfzto 600	DG.
Ofzemnaj.	18	XVIII.	Dev.fzto.900	CM.
Devetnaj.	19	XIX.	Jezero 1000	M.
Dvadeszet	20	XX.	Jez.i fzto.1100	MC.
Trideszet	30	XXX.	Dvejez 2000	MM.
Trid. i pet	35	XXXV.	Defzetjez. 10000	
Trid.i dev.39	XXXIX		Szto jezer. 100000	

Najdesze i ovak :

Szto. C. ali 1c.
 Dve szto CC. ali 11c.
 Chetiri szto i jeden CDI.
 Pet szto D. ali vc. ali 13.
 Devet szto CM ali 1xc.
 Jezero M, ali IM. ali c13.
 Dve jezere MM. ali 11M.
 Deszet jezer 10000. XM. cc133.
 Szto jezer 100000. CM. ccc1333.
 Dve szto jezer 200000. CGM.
 Pet szto jezer 500000. DM.
 Jezero jezer , iliti milion 1000000. ali
 ccc13333.
 Dva milliona, dve jezere, dve szto , dva-
 deszet i dva 2002222.
 Pet millionov, i dve jezere 5002000.
 i tak na dalyè doklam hoches.

*Negdaszu i szams Diachke Litere broja
 valyale ovak :*

A. jednoga. B. dva. C. tri. i tak dalyè.

Ali pak pri Sztareh ovak :

A. 500.	I. 1.	R. 80.
B. 300.	K. 51.	S. 70.
C. 100.	L. 50.	T. 160.
D. 500.	M. 1000.	V. 5.
E. 250.	N. 90.	X. 10:
F. 40.	O. 11.	Y. 150.
G. 400.	P. 400.	Z. 2000.
H. 200.	Q. 500.	

*Akoſze pak na literu poſztavi linea , tak
valya tuliko jezer , kuliko broja, ſzama
litera pervò je valyala:*

I. Jedno jezero.	D. Pet ſzto jezer.
V. Pet jezer.	M. Jezero jezer.
X. Deſzet jezer.	O. Jedenajſzt jezer.
C. Szto jezer.	Z. Dve jezere.

I tak na dalye po drugih literah.

*Nekoji pak broj na literu poſztavlyaju,
Tak :*

² M. dve jezere. ³ C. tri ſzto. Ali na broj
lineu ovak : ³ tri jezera. ⁵ pet jezer.
¹⁰ deſzet jezer. ¹² dvanajſzt jezer &c.

Ovde vu Diachkom Broju pazi : Kadaga je
vech , tak iz deſzne ruke , prvi izgovar-
jaſze ſzam po ſzebe , drugi po deſzet , tre-
ti po ſzto , cheterti po jezero , peti po de-
ſzet jezer , ſezti po ſzto jezer , ſzedmi po
jezero jezer , iliti po millionu.

Vu Broju Rimſzkom bolyè navadnom
pazi : akoſze poſztavi manyſi pred vekſe-
ga ; tak manyſi tuliko jemlye od vekſega.
Poſztavimo I. pred V. ovak : IV. tak zna-
menuje : pet manye jedan , ada chetiri . .

IX.

IX. devet. XL. četerdeset. XC. devet
deset. CD. četiri što. CM. devet što.
Kakti dabi rekel : Jezero manye što , â
toje : devet što.

Vu prilike včubšze rachunati.

Od Pochetka Szvéta ima let : pet jezer ,
šest što , devet deset i pet : 5695.
M M M M M D C X C V. ali ovak :

5 6

VDCLXXXV. ali ovak : MDXCV.

Od Potopa, 4039. MMMMXIX.

Od Narodjenja Kristuševoga. 1746.

MDCCXXXVI. ali ovak: MDCCXLVI.

Od Pochetka Rimške Gzirkve. 1703.
MDCCIII.

Od Pochetka Turkov, 1130. MCXXX.

Od Pochetka Lutheranov. 229. CCXXIX.

Od Pochetka Kalvinov. 210. CCX.

Obrachanya Vugrov. 746. DCCXXXVI.

Obrachanya Horvath. 946. DCCCCXXXVI.

Dafzu Lutherani vu Vugeršzki Oršzag došli
ima. 206 CCVI.

Dafzu Kalvini 154. CLIV.

Daje Koruna Horvatszka z-Vugeršzkum
z-jedinyena. 676. DCLXXVI.

Da je Peter Erdšdi Ban od Turkov Gradif-
ku ... otel, ima 189. CLXXXIX. â vu
Jaštrebarszke zakopan , ima 180.
CLXXX.

Da-

- Daje Andras Kraly II. Varasdin vchinil, ima let 516. DXVI.
- Daje Bela Kraly IV. Zagreb Varas vchinil, ima let 506. DVI.
- Daje Gubecz Muski Kraly, vu Zagrebu z. Korunum feleznum razbelenum za kaftigu korunyen, ima let 171. CLXXI.
- Da Janus, i Henrik Bani PP. Patrom Franc. vu Koprivniczi Klofter jeszu vchinili, ima let 446. CCCGXXXVI. ali ovak: CDXLVI.
- Da Mathias Kraly iz Bosne, od Turchina trideszet jezer, tojeto : 30000. $\overline{X}\overline{X}\overline{X}$. je otel, ima: 279. CCLXXIX.
- Dafzu vu Zagrebu Varassu Skole pochete, ima 139. CXXXIX.
- Daje Czirkva Sz. Cathar. zezidana, ima: 126. CXXVI.
- Daje Miklous Zrinius Baniu osztavil, i Szigetha branech vu 38. XXXVIII. dnevih, Turchina visse od 20000. 20. $\overline{X}\overline{X}$. potukel. Zatem nemajuchi ufane pomochi, na isztom mosztu pred gradom je poginul, leta 1557. MDLVII. ada potlam ima 189. CLXXXIX.
- Rimszki Broj morefze i drugach posztavlyati, polag gore danoga Navuka.

R A C H U N

KRUTO HASZNOVIT.

Dobro na pamet znati redôm ovak :

I jenkrat I jeden , je I jeden.

2 dvakrat 2 dva je 4. chetiri.

2 dvakrat 3 tri je 6. fefzt.

2 krat	4	je	8	5 krat	5	je	25
--------	---	----	---	--------	---	----	----

2 krat	5	je	10	5 krat	6	je	30
--------	---	----	----	--------	---	----	----

2 krat	6	je	12	5 krat	7	je	35
--------	---	----	----	--------	---	----	----

2 krat	7	je	14	5 krat	8	je	40
--------	---	----	----	--------	---	----	----

2 krat	8	je	16	5 krat	9	je	45
--------	---	----	----	--------	---	----	----

2 krat	9	je	18	5 krat	10	je	50
--------	---	----	----	--------	----	----	----

2 krat	10	je	20	6 krat	6	je	36
--------	----	----	----	--------	---	----	----

3 krat	3	je	9	6 krat	7	je	42
--------	---	----	---	--------	---	----	----

3 krat	4	je	12	6 krat	8	je	48
--------	---	----	----	--------	---	----	----

3 krat	5	je	15	6 krat	9	je	54
--------	---	----	----	--------	---	----	----

3 krat	6	je	18	6 krat	10	je	60
--------	---	----	----	--------	----	----	----

3 krat	7	je	21	7 krat	7	je	49
--------	---	----	----	--------	---	----	----

3 krat	8	je	24	7 krat	8	je	56
--------	---	----	----	--------	---	----	----

3 krat	9	je	27	7 krat	9	je	63
--------	---	----	----	--------	---	----	----

3 krat	10	je	30	7 krat	10	je	70
--------	----	----	----	--------	----	----	----

4 krat	4	je	16	8 krat	8	je	64
--------	---	----	----	--------	---	----	----

4 krat	5	je	20	8 krat	9	je	72
--------	---	----	----	--------	---	----	----

4 krat	6	je	24	8 krat	10	je	80
--------	---	----	----	--------	----	----	----

4 krat	7	je	28	9 krat	9	je	81
--------	---	----	----	--------	---	----	----

4 krat	8	je	32	9 krat	10	je	90
--------	---	----	----	--------	----	----	----

4 krat	9	je	36	10 krat	10	je	100
--------	---	----	----	---------	----	----	-----

4 krat	10	je	40	10 krat	100	je	1000
--------	----	----	----	---------	-----	----	------

TABLICA LAHKOGA RACHUNA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110
11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	121
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132
13	26	39	52	65	78	91	104	117	130	143
14	28	42	56	70	84	98	112	126	140	154
15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165
16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176
17	34	51	68	85	102	119	136	153	170	187
18	36	54	72	90	108	126	144	162	180	198
19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220

NB. Ako trikrat 7. je 21. ada takajle:
7. krat 3. je 21. I tak na dalye.

RACHUN PRIDAVANYA.

Posztavi izraven jedinke pod jedinke, deszetke na levo pod deszetke, sztotine pod sztotine. . pak pod nye potegni liniju, kak vidis Fig. A. ter od zdola od deszna pochevsi reczi. 3. â 1. jeszu 4. pak gore 4. je 8. ada pod liniju piffi 8. zatem na drugom redku reczi: 4. â 2. je 6. pak 3. je devet, ada piffi na levo 9. tak na dalye. Szada za probu nachini Kris, kak vidis pod B. ter vu zdolnyem broju odhittavaj 9. kajti osztane piffi na levo Krifa 5. pak vu vřzem zgornyem nad linium tak odhittavajuch najdes 5. terga na deszno Krifa piffi. Adaszi dobro rachunal. Ar drugach nebi jednak broj doffel.

Fig. A.

$$\begin{array}{r} 1234 \\ 321 \\ \hline 43 \\ \hline 1598. \end{array}$$

B

$$5. \text{X} 5.$$

Fig. C.

$$\begin{array}{r} 26056 \\ 4022 \\ 230 \\ 321 \\ \hline 30629. \end{array}$$

D.

$$2 \text{X} 2$$

Ovde opitaj drugeh, i poveduti kak moras rachunati; naimre vu druge Fig. C. od koje ovde negovorim.

RACHUN ODNIMANYA.

OVde menyfi broj pofztavi pod vekslega. Radbi znati kuliko je let od fzmerti Januffa Karlovich Bana , kî je vu fzvojem Gradu Medved vumerl , i vu Remetah zakopan leta 1531. nad ovo , pofztavi fzasdasnye leto 1746. â dole liniu kak vidis Fig. F. tak reczi : 1. od 6. ofztane 5. ter pod liniu piffi 5. i tak na dalye. Ali datije gdo dufen Ran. 1746. pak je platil 1531. ada kulikoje jofche dufen ? to ifzto chini kakje recheno. Jeli dobro probuj na Kris: vu obodvojem dolynnem broju , odhitavaj 9. kajti ofztane piffi polag Krifa. Pak onda vu fzamom gornyem , i piffi na drugu fztran Krifa, kak vidis pod literum G. ali I. Ali obodva broja dolynya pridaj gornyemu, ter ako budu jednaki gornyemu zkupa , dobro je rachunano. Pak ova, i vech od drugih pitaj.

Fig. F.

1746

1531

215

G.

o X o

H.

5239

1607

3632

I.

I X I

*Vfza ova naj budu Bogu na veksu diku,
Elafene D. M. Angelom, i Szvetczem Bos-
jem na postenye: i dragem Duffam
Kerfchanfzkem na zveliche-
nye. Amen.*

INDEX,

iliti

KAZITEL

PREDGOVOR.	2*
Navuchitel.	3*

[1. Abeczevicza]

[Abeczevicza.]	1
------------------	---

[2. Navuk Kerschanfszki]

Vu, I me, Ot cza, y, Szi na, i Du ha,	
Szve to ga. A men.	5
Hodi, ô, Duh, Szveti,...	5
Molitva Gofzponova.	5
Pozdravlyenye Angelszko.	6
Veruvanye Apostolszko.	6
Deszetero Zapovedi Bosje.	7
Petere Zapovedi Czirkvene.	8
Szedem szveti Sakramenti.	8

[Navuchitel i vuchenik: <i>Kaj ima hafzne od szveteh Sakramentov?</i>]	9
[Navuchitel i vuchenik: <i>Gdo/szi ti?</i>]	16
<i>Obchinszka Szpoved.</i>	27
<i>Pofaluvanye za Grehe.</i>	28
<i>Pofaluvanye vu vekse Pogibeli.</i>	29
<i>NB.</i>	30
[Navuchitel i vuchenik:] <i>Od Szpovedi.</i>	30
<i>Opomenek od Pricheschanya.</i>	34

[3. Molitve]

<i>Vu Jutro sztajuch:</i>	35
<i>Kada/sze opravlyas.</i>	35
<i>Zatem poklekfi.</i>	36
<i>Molitve vszako vreme prisztojne.</i>	38
O Gofzpa moja Sz. Maria, preodichena Mati Bosja!	38
Angel Bosji, Chuvar moj nebeszki	38
<i>Na pochetku poszla.</i>	39
<i>Na konczu Poszla.</i>	39
<i>Kada zvoni na Pozdravlyenye, Angel</i> Gofzponov	39
<i>Blagoszlou pred Jelom.</i>	40
<i>Zahvalnoszt po Jelu.</i>	40
<i>Chin Vere vu Boga.</i>	41
<i>Chin Ufanya vu Boga.</i>	42

<i>Chin Lyubavi Boga.</i>	42
<i>Opomenek.</i>	43
<i>Chin Klanyanya Bogu.</i>	44
<i>Chin Zahvalnofzti Bogu.</i>	44
<i>Chin dobroga Nakanyenya.</i>	45
<i>Vu Vecher pred Sznom.</i>	45
<i>Kada lefes. O Prefzveto Trojſztvo Jedini</i> <i>Bofe!</i>	47
LITANIE / <i>B. Devicze Marie</i> <i>Lauretanſzke.</i>	48
<i>Molitva k-B. D. Marie.</i>	52
NB. <i>Litanie Lauretanſzke mogu/ſze i</i> <i>ovak pridavajuch popevati:</i>	53

[4. *Miniſtraczie*]

MINISTRUVANYE K-SZVETOJ MASSI.	54
-----------------------------------	----

[5. *Broj*]

Pervi Broj drugach Harapſzki, ſzada zove/ſze Diachki, â drugi zove/ſze Rimſzki. Da mores obodvojega znati, dajem/ti lepu priliku, i tabliczu ovu.	60
<i>Vu prilike vúchi/ſze rachunati.</i>	63

[6. *Rachun*]

RACHUN KRUTO HASZNOVIT.	65
TABLICZA LAHKOGA RACHUNA.	66
RACHUN PRIDAVANYA.	67
RACHUN ODNIMANYA.	68

Uz pretisak Mulihove *Abeczevicze*

Značenje početnice

Prema sadašnjem stanju istraženosti, primjerak *Abeczevicze* Jurja Muliha, pohranjen u knjižnici dubrovačkog erudita Iva Bizzara u Zavodu za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku pod signaturom A. c. II. 66., unikat je drugog izdanja Mulihove početnice, kako sam hrvatsku znanstvenu javnost upoznao u zasebnom članku.¹ Premda pisac *Abeczevicze* nije istaknuo svoje autorstvo na naslovnici, punim je imenom i prezimenom potpisao »Predgovor« knjižici. Potječući iz pera najvršnjeg katehetskog pisca hrvatskog baroka, objelodanjena u Zagrebu g.

1 Usp. Ivica Martinović, »Mulihova kajkavska *Abeczevicza* iz 1746. godine«, u: Alojz Jembrih (ur.), *Kajkaviana Croatica: hrvatska kajkavska riječ* (Zagreb: Družba Braća hrvatskoga zmaja; Donja Stubica: Kajkaviana; Zagreb: Muzej za umjetnost i obrt, 1996), pp. 167–176.

1746. na hrvatskom kajkavskom književnom jeziku, u Dubrovniku pohranjena i nakon puna dva i pol stoljeća prepoznata u svojoj vrijednosti, *Abeczevicza* Jurja Muliha prva je tiskana kajkavska početnica uopće.

Zbog rijetkosti i vrijednosti *Abeczevicze* znanstvenu je javnost dolikovalo upoznati s Mulihovom početnicom. Pretisak je priređen u sklopu promišljene izdavačke djelatnosti Akademijina Zavoda za povijesne znanosti u Dubrovniku zahvaljujući nastojanju njegova upravitelja Dr. Nenada Vekarića. Kao što pronalazak prve kajkavske početnice u Dubrovniku, daleko od kajkavskog govornog područja, očituje doslije nepoznate spone hrvatskog sjevera i juga, tako i odluka Akademijina Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu da bude suizdavačem ovog pretiska dodatno prožima hrvatski kulturni prostor, i to u području o kojem se dosad nije moglo ni pomišljati — u području spašavanja i njegovanja hrvatske kajkavske baštine.

Oprema pretiska

Pretisak Mulihove *Abeczevicze* popraćen je dvama priložima: kazalom i tablicom Mulihovih grafijskih rješenja. U početnicama, pa tako i u ovoj Mulihovoj, kazalo, pogotovo ono iscrpno, jedva bi se moglo očekivati, ali ga je prilikom pretiska Mulihove početnice bilo svrhovito pridodati izdanju. Za naslov kazala odabran je izričaj »Index, iliti kazitel«, kojim se Mulih običavao poslužiti, primjerice u izdanju *Nebeszke hrane* koju je objavio dvije godine nakon ovog izdanja *Abeczevicze*.² Pri izradi kazala izvorni su Mulihovi naslovi zapisani onako kako su u *Abeczeviczi* i tiskani. Ondje pak gdje su naslovi izostali poslužile su prve riječi Mulihova teksta, kojima je tada dometnuto trotočje, a u slučaju kad nije bilo

2 Usp. »INDEX, / iliti KAZITEL / *Gde/sze kaj vu ove Knige posztavlya.*«, na prvom listu nakon paginacije u: Juraj Mulih, *Nebeszka hrana* (Pritifzkana vu Zagrebu, po Ivanu Weitz, Leta Gofzponovoga 1748.). Pri grafičkom oblikovanju naslova za kazalo Mulihove *Abeczevicze* preuzet je, to sa zahvalnošću valja istaknuti, uzorak naslova iz primjerka u Knjižnici HAZU sa signaturom R 294.

prikladno poslužiti se početnim riječima uglate zagrade upućuju čitatelja da je riječ o predloženom naslovu. Kazalo će pomoći čitatelju da lako prepozna složeni ustroj *Abe-czevicze*:

0. *Navučitel*, naputak o hrvatskoj grafiji i izgovoru latinskih riječi, str. 3*–4*, u izvornom izdanju bez paginacije ili folijacije;
1. *Abeceвица*, početnica u užem smislu riječi, str. 1–7;
2. *Navuk kršćanski*, mali katekizam, str. 8–35;
3. *Molitve*, mali molitvenik, str. 35–54;
4. *Ministracije*, vježbenica za posluživanje pri Sv. Misi na latinskom jeziku, str. 54–59;
5. *Broj*, priručnik o brojenju i računanju vremena, koji je Mulih učinio privlačnim svojim čitateljima birajući za primjere najznačajnije datume crkvene, političke i prosvjetne povijesti hrvatskog naroda, str. 60–64;
6. *Račun*, mali aritmetički priručnik, str. 65–68.

Pretisku je, u zasebnom umetku, priložena tablica »Glasovna vrijednost grafema i njihovih skupina u Mulihoj *Abeczeviczi*«, koja u abecednom poretku nudi sustavni pregled grafijskih rješenja kojima se Juraj Muli poslužio u prvoj kajkavskoj početnici. Pojedinom Mulihoj grafijskom rješenju u drugom je stupcu tablice pridružena glasovna vrijednost, a u trećem stupcu odabrani leksemi.

Mulih započinje *Abeczeviczu* zapisom dviju abeceda, prve u uspravnom pismu, druge u kosom. One se, kako je to bilo uobičajeno u 18. stoljeću, razlikuju samo na jednom mjestu: grafemima *f*, *fz*, *fs* u uspravnom pismu odgovaraju grafemi *f*, *s*, *ff* u kosom pismu. Uz to, grafem *β* nije uvršten u kurzivnu abecedu, ali se u tekstu *Abeczevicze* pojavljuje više puta da bi zamijenio dvoslov *ff*, primjerice »*Maβnik*« (21) i »*Maβfnik*« (57). Gotovo trećina tablice svjedoči o različitim Mulihojim grafijskim rješenjima za glasove *s*, *š*, *ž* i za glasovne skupine u kojima se oni pojavljuju.

Leksemi, uvršteni u treći stupac tablice, zapisani su istim pismom na kojem su otišnuti u *Abeczeviczi*. Broj u okruglim zagra-

dama, naveden uz leksem, označava stranicu Mulihove *Abeczevicze* na kojoj je pročitati dotični leksem. Posve rijetko, a radi boljeg razumijevanja primjera, odabrani je leksem uklopljen u širi izričaj.

Pri odabiru leksema poslužila su dva mjerila:

1. potvrditi da se grafem ili skupina grafemā pojavljuje na početku, u sredini i na kraju leksema, kojima se Mulih služi;
2. zabilježiti neke neujednačenosti u Mulihovoj grafiji, koje možda duguju propustima u tiskarskim postupcima, primjerice za glasove d, l i t: »ada« i »adda«, »million« i »million«, »Horvateh« i »Horvathov«.

Grafem e, kad odgovara glasu jat, u tablici je opisan s bitno više primjera nego bilo koji drugi grafem. Od ostalih Mulihovih grafijskih rješenja razmjerno su obilatije leksemima potvrđeni dvoslovi *dy, gy, ly* i *ny* te grafemska skupina *ije*.

Tablica, dakako, jezikoslovcu pruža stručnu obavijest o osobitostima Mulihove grafije i nudi mu građu za poredbene račlambe, ali bi svojim ustrojem htjela pomoći

čitatelju koji bi odlučio proživjeti napor prvoga čitanja, kakav je iskusio kajkavac sudionik onih naraštaja koje je Mulih opismenjivao sredinom 18. stoljeća.

Da bi se unaprijed osiguralo jednoznačno navođenje drugog izdanja Mulihove *Abeczevicze*, u pretisku su paginirane sve stranice, kako one koje su ostale neoznačene u izvornom izdanju, tako i one koje su pridodane pretisku. Prvim je dvama listovima *Abeczevicze* pridodana paginacija od 1* do 4*; kazalo i ovaj pogovor nastavljaju se na osnovnu paginaciju izdanja pa započinju sa stranicom 69, pri čemu uglate zagrade podsjećaju da je riječ o dodatku uz izvorno izdanje; na umetku s tablicom uvedena je paginacija od 1** do 4**.

Potpis »Predgovora« poslužio je da se na koricama pretiska istakne tko je pisac ove kajkavske početnice. Kratica »T. J.«, kojom je popraćeno piščevo ime u potpisu »Predgovora«, pojavljuje se i na naslovnom listu a označava Mulihovu pripadnost isusovačkom redu: »Tovaruštva Jefuffovoga«, kako je on bez kraćenja znao napisati na naslovnicama drugih svojih djela. Pri likovnom opremanju Mulihove knjižice tiskar Weitz upo-

trijebio je dva ukrasna detalja: letvicu u zaglavku predgovora na str. 2* i monogram Družbe Isusove na str. 59. Oni, izvedeni u tehnici slijepog tiska, rese korice pretiska.

Izazov i ponos

Dostupna u pretisku, *Abeczevicza* Jurja Mu-
liha bit će nov znanstveni izazov proučava-
teljima hrvatskog jezikoslovlja te povjesni-
čarima hrvatske književnosti i duhovnosti.
Dragocjenu poredbenu građu ponudit će ona
i istraživačima hrvatske pedagoške, krono-
loške, historiografske i aritmetičke baštine.
Ona bi svakako željela doprijeti do šireg čitateljstva, do svih onih koji će s ponosom
uzeti u ruke prvu kajkavsku početnicu.

Ivica Martinović

Juraj Mulih
ABECZEVICZA

Stampana po Ivanu Weitz vu Zagrebu, Leta 1746.

Pretisak priredio
Ivica Martinović

Izdavači
Zavod za povijesne znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
u Dubrovniku

Urednik Vladimir Stipetić
Voditelj projekta Nenad Vekarić

Zavod za znanstveni rad
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
u Varaždinu

Urednik Andre Mohorovičić
Voditelj projekta Eduard Vargović

Za izdavače
Milan Moguš

Slog, oblikovanje i tisak Durieux, Zagreb

Dubrovnik, 1997.

Ovo je djelo tiskano
u 600 primjeraka.

Prva 333 primjerka numerirana su arapskim znamenkama od 1 do 333.

Ovaj primjerak nosi broj

266

st	št	kastige (10)
ft	št	Apoftolſzka (17), Hoſtie (21), poſtenya (27), poſtuvana (49)
ſt	št	Apoſtolſzko (6), Vu Sz. Hiſtvu (10)
ſz	s	denelz (5), ſzad vutrobe (6), deſzetinu (8)
ſz	s	podpiſzana (4), Angelſzko (6), ſzedem (9), ſzlobodno (10)
Sz	s	Duh Szveti (5)
ſzk	sk	ſzkupa (18), Korona Horvatſzka (63)
Szp	sp	Szpomeni/ſze (7)
ſzp	sp	ſzpomeni/ſe (16)
ſzt	st	ſztvar (28), nazveſztil (28), ſzlaſſt (52),
Szt	st	Sztvoritel (24), Sztol (49)
t	t	pri Horvateh (3*), Horvatſzki (4), Szvatbe (8), Cirkva Katolichanſzka (28, 41), litera (62), odhitavaj (68)
tch	tč	poſzvetchuje (9), poſzvetchene (21), preſzvetchuj (46)
th	t	Katholichanſzku (7; iznimka), Lutheranov (63), Horvath.[ov] (63), Szigetha (64)
tt	t	odhittavaj (67), odhittavajuch (67)
ty	tj	bitye (18; jedini primjer)
u	u	kuliko (11, 18)
v	v	vutrobe (6), navuchati (13), vchiniti (15), vbogi (15), vu (20, 21)
y	i	Otcza, y Szina (5; iznimka)
z	s	Razpeti (37), Razpetoga (47)
z	z	zaderſavanye (12)
zch	šč	nazvezchenyu (40, 51)
zk	sk	izkazati (43, 45)
zm	zm	zmilſzliti (31)
zp	sp	Zpoznanu (12), zpoznavam (31), z-pomochnum (43), zprevodi (54)
zt	st	iztochni (11), nazveztil (39)

Glasovna vrijednost grafema i njihovih skupina u Mulihovoj *Abeczeviczi*

Grafemi	Glasovna vrijednost	Odabrani leksemi
a	a	
b	b	
ch	č	chlovek (9), pochetek (14), pervich (43)
cs	č	Placs, nocs, cslenk (4; »neki ovak«)
cf	č	cfad, cfud, cftem (4; »neki ovak«)
cz	c	czvet (4), Otec (4), Pravicz (14)
d	d	ada (29, 31, 41, 42, 43, 52, 62, 64, 66, 67), med nami (39)
dd	d	adda (18, 21)
dk	tk	odkuplyavati (13), odkupil (20), Odkupitel (48)
dt	t	pridti (= prići, 7)
dy	g	rodyen (6, 54), medy ſenami (6), ne/jedy (8), Sedyne napajati (13), pohadyati (13), vidyenem nachinom (20), nevidyenem nachinom (21), razredyuju (38), od Narodnyenya (63)
e	e	Duh Szveti (5), pred menum (7), Szvetek (8), redovnik (10)
e	ě	vu rechih (4), verneh (5), okrepi (5, 9), podeli (5), greſfnike (6), verujem (6), Zapovedi (7), Szpoved (8), podneſzti (10), Nameſztnik (10), vrednò (10), dete (10), meſztu (11), greh (11), lenofzt (11), krepofzti (11), delo (12), zapovedati (12), odevati (13), vera (13), telovnem (14), Vernofzt (14), videli (16), vgreſziti (16), chlovek (16), veruje (17), po vſzem ſzvetu (17), vu vek, na veke (18), nefzu (18), Devicz (19), chlovechanſzko (19), prelejal (20), razumeti (25), povedal, nazveſztil (26),

Izvor: Juraj Mulih, *Abeczevicza* (Vu Zagrebu: Po Ivanu Weitz, 1746).

e	ě	vreden (27), zameriti (27), Szpovedam/ fze (27), pregressfil (27), po vrednofzti (28), nadelil (30), fzvetlofzti (31), podnefzti (32), fzpovednik (33), gde (38), <i>vreme</i> (38), nazveztil (39), okrepiti (40), okrepleni (40), nerazdeleno (41), leto (43), najlepša (48), popevati (53), lepa (53), levaj (58), levo (67)	ly	l	volja (5), lyubav (13), czily (26), volym (27), premislyavajuch (35), Kralyica (49)
er	ř	fzmert (3), chverfzt (4), kerfzt (8), kerfztim (11), <i>verfzti</i> (11), szerditofzti (11), Terplivnofzt (11), derlati (12), mertve (13), od Boga odvornyem lydem (14), Kerv (21), iz fzerdcza (38)	m n ny	m n ń	obramba (38) ogeny (4, 5), zvelichenye (5), nakanenye (10), gibanye (37), znamenye (38), podiganye (58); nyih, nyegov, knyemu (4), nyihovo (15, 16), za nyimi (38)
f	f		o	o	prez Tela (21), prez Kervi (21)
g	g	lagle (9), <i>podiganye</i> (58)	p	p	
gy	ǧ	gyuricza, rogyak, vigyen (4; »neki ovak«); tugyeh (7), tugyega (12), tugye (31)	r	r	
h	h	<i>ima hafzne</i> (10), hotoncze (43), Harapfzki (60)	s	š	Zagreb Varas (64), vidis (67, 68), najdes (67), moras (67)
hch	hč	<i>nehches</i> (16)	s	ž	sene (7), fzlusbenicze (7), Betesnik (10), Bosji (14), Varasdin (64)
i	i	Otcza, i Szina (16, 35, 39, 41, 47), Otecz, i Szin (24, 47)	S	š	Sefzteri (11), Sefzt (60), Sefztfzto (60)
î	i	kî (16, 17, 28, 41, 42, 50, 51, 52, 68; kontrakcija)	S	ž	<i>Selechi</i> (4)
i	j	tia (10, 38), vu nyoi (41; iznimka)	f	š	fefzt (3), grefnike (6)
ije	ije	prijet od Duha (6), prijemlye (= prima, 9), prijeti (12, 35, 43), prijemati (13), prijemlyu (22), prijela (39)	f	ž	dufnikom (5), fitek (7), hife (7), Roficzza (53)
j	j	zagovarjati (12), fztvorjenu (17), dojti (38), odjimles grehe (50)	f	š	<i>Hoflia</i> (21), <i>pod kruſnem kipom</i> (34), <i>poklekfi</i> (36)
je	je	Zavjetek (2*)	f	ž	<i>duſen</i> (25), <i>Pofaluwanye</i> (28, 30), <i>kriſfanye</i> (58)
k	k		fs	š	nafs (5), jofs (32), dofsli (63)
l	l	navuchitel (9), doblenoga (12), <i>zadoblenye</i> (24, 26), Ravnitel (24), milion (61)	ff	š	nafflega (5), pofzluffaj (8)
ll	l	dva milliona (61), pet millionov (61), po millionu (62)	β	š	<i>balyses</i> (3*), <i>Maſſnik</i> (21), <i>mlajſe</i> (25), <i>naß</i> (50)
			ff	š	<i>vgreſſiti</i> (16), <i>Maſſnik</i> (57), <i>Duſſam</i> (68)
			fs	š	<i>nafs</i> (40)
			SS	š	JESUSse (53)
			fch	šč	odpuſchanye (7), joſche (10), oproſchenye (26), obradofcha (49), prebivaliſche (52)
			fch	šč	<i>miłoſche</i> (10), <i>Kerſchenik</i> (10)
			Sk	šk	Skrinya (49), Skole (64)
			fny	šń	proſnye (50)
			sp	šp	—

